

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-11-30

Miljönämnden

**Remiss programsamråd för verksamhetsområde vid
Södertälje syd, del av Pershagen 1:4 och Bränninge gård
1:1**

Dnr: 2017-3036

Sammanfattning av ärendet

Miljönämnden har fått förslag till detaljplaneprogram för Verksamhetsområde vid Södertälje Syd på remiss. Området ligger strax väster om Pershagen och omfattar även den biologiskt rika våtmarken som går under namnet Träsket.

Miljökontoret har sammanfattningsvis följande synpunkter över programförslaget

- Presentationen och strukturen i förslaget till program är bra. Text att respektive miljömål presenteras och kommenteras ur det lokala perspektivet.
- Det är inte visat att exploateringen av åkermarken i södra delen är tillåtlig ur miljöbalkens perspektiv (3 kap 4 §).
- Den gröna kilen skulle påverkas negativt. Omkring 18 hektar av den gröna kilen försvinner. Biologiska samband försämrats, exempelvis mellan Träsket/våtmarken och Bränningeåns biologiskt rika närområden. Planläggning som försvagar den gröna kilen överensstämmer inte med översiktsplanen.
- Inventering och värdering av natur inom programområdet behöver kompletteras. Det saknas en rad arter i den naturinventering som följer programförslaget. Miljökontoret delar inte uppfattningen att en fördjupning av våtmarken medför förbättrade förutsättningar för grodor och salamandrar såsom större vattensalamander.

En utvecklad beskrivning framgår nedan under rubriken Ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2017-11-30

Bilaga - Fördjupad inventering av naturvärden på fastigheten Bränninge gård 1:19

Bilaga – Planprogram för verksamhetsområde vid Södertälje syd, Sbk dnr 2015-01364

Ärendet

Miljökontoret har granskat förslag till detaljplaneprogram för Verksamhetsområde vid Södertälje Syd ur miljöbalkens hållbarhetsperspektiv och har följande synpunkter:

Gröna kilar

En relativt stor del av planeområdet omfattas av en grön kil, Bornsjökilen (RUFS 2010 men även enligt utställning av RUFS 2050). Kilen inom planeområdet är dessutom klassat som ett ”grönt svagt samband”, vilket innebär att det är ett smalt grönområde (oftast under 500 meter brett). Dessa svaga samband är avgörande för att kilarna ska fungera och uppfattas som ett sammanhängande grönområde i ett regionalt perspektiv. De svaga sambanden är viktiga att bevara och utveckla; om sambanden byggs bort bryts kilen upp i separata delar och centrala funktioner såsom konnektivitet¹ riskerar att försvinna. Ny bebyggelse bör därför inte medverka till att det gröna svaga sambandet riskerar att ytterligare försämrats eller försvagas.

- Inom programområdet utgör den gröna kilen totalt cirka 24 ha. Även om vissa områden är beskrivna att bevaras så är kompensationsåtgärderna för intrånget minst sagt i underkant. Totalt planeras cirka 6 ha att omvandlas från åkermark till naturmark. Denna kompensation utgör således bara en fjärdedel av den nuvarande grönkilsytan i området. Se Figur 1 *Förtydligande på omfattningen av det gröna svaga sambandet samt visualisering av områdets nyckelbiotoper.*

- Vid omvandling av åkermark till naturmark beskrivs omvandlingen bestå i en succession av gräs, sly och träd. Om inga ytterligare åtgärder utförs skulle en sådan kompensationsåtgärd ta många år. Dessutom skapar unga och gamla träd helt olikartade förutsättningar för den biologiska mångfalden.

Nyckelbiotoper

I programområdet finns ett fåtal nyckelbiotoper. Nyckelbiotoper har inget formellt skydd men utgör särskilt skyddsvärda miljöer (biotoper) där flera rödlistade arter förväntas kunna förekomma. Dessa områden är ofta avvikande och känsliga miljöer med en sammansättning av arter som inte tål skogsbruksåtgärder. I programområdet skulle i huvudsak två nyckelbiotoper beröras. Den nordligare nyckelbiotopen är en barrskog som består av grova träd, rikligt med död ved och en värdefull kryptogamflora (Skogsstyrelsen 2014). Den andra nyckelbiotopen består i en aspskog med högstubbar, lågor, grov gran och gammal tall (Skogsstyrelsen 2014). Bägge dessa nyckelbiotoper har mycket höga naturvärden som vid en exploatering nästan helt skulle försvinna. Vidare kan även nyckelbiotopen vid Bränningeån komma att beröras. Detta i och med att området skulle övergå från att vara åkerbruk till att bli ett område för ”logistik och verksamheter”, vilket sannolikt innebär en högre störningsfrekvens.

Åkermark

I programförslaget tas åkermark av mycket hög klass (klass 4) i anspråk. Jordbruksmark är av nationell betydelse enligt 3 kap. 4 § i miljöbalken, vilket också preciseras i samrådshandlingen. Där beskrivs att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk om det behövs för att förse väsentliga samhällsintressen. Frågan kvarstår, är detta verkligen ett väsentligt samhällsintresse? Detta är exempelvis inte i linje med Södertäljes lokala mål där åkermarkerna

¹ Ekologisk konnektivitet – Bindning och fungerande processer mellan områden spridda i landskapet. God ekologisk konnektivitet innebär att områden har ett fungerande utbyte, t.ex. så att individer av olika arter kan förflytta sig mellan områdena.

med högst produktionsförmåga värnas för att trygga jordbruksmarkens värden samt kommunens möjligheter till lokal livsmedelsproduktion.

Sumpskogen/träsket

Träsket har ett högt naturvärde. Här har bl.a. ett flertal observationer av större vattensalamander och sländlarver av citronfläckad kärrtrollslända noterats. Vid jämförelse med Lina, kan vi konstatera att dessa två arter (större vattensalamander och citronfläckad kärrtrollslända) tillsammans vid Lina frambringat det rådande Natura 2000- området (Lina SE0110164). Dessa arter bör alltså bevaras och kräver ett noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Med fridlysningen av större vattensalamander har arten ett gediget skydd genom 1 § i artskyddsförordningen där *”såväl vuxna som ägg, larver och unga djur är fredade, liksom deras fortplantnings- och viloplatser. Detta starka skydd, från vilket undantag kan medges endast i särskilda fall, innebär att artens fortplantningsvatten och landmiljöer jämte förbindande spridningsvägar skall vara fredade från exploatering”* (Artfakta). Även Citronfläckad kärrtrollslända är fridlyst även om lagstiftningen för denna art inte är fullt lika strikt (Artfakta).

Vid genomförande av programförslaget skulle stora delar av sumpskogen/träsket behöva fyllas igen. För att kompensera för igenfyllnaden beskrivs att nya våtmarker ska uppföras. Dessa skulle vara mindre i storlek men av större djup, vilket framställs som en förbättring av möjligheterna för såväl andfåglar som för groddjur och salamandrar. Frågan är dock om detta stämmer? Om våtmarkerna blir djupa begränsas ljusets penetration ner till botten vilket resulterar i mindre vattenvegetation. Denna vegetation utnyttjas bland annat vid äggläggning, inte minst av salamandrar. Vidare är den höga mångfalden kring våtmarker, enligt Jordbruksverkets mening, på grund av att de är flacka och grunda. Enligt Jordbruksverket beskrivs också den ”effektiva våtmarksytan” vara de områden som har ett djup på mindre än 0,5 meter.

Bränningeån

Planen skulle innebära fler hårdgjorda ytor och en större utmaning vad gäller dagvattenhantering. Detta beskrivs lösas med hjälp av djupare, nyetablerade, våtmarker (som beskrivs att behöva utvärderas vidare). Tveksamheter finns dock kring hur mycket tillrinnande vatten det skulle innebära för Bränningeån och av vilken kvalitet det skulle vara. Därtill kan även sprängnings- och schaktningsarbeten påverka vattenkvalitén i Bränningeån. Detta bör ses över för att vara förenligt med Vattendirektivet.

I Bränningeån finns stora värden. Sannolikt förekommer både havsöring och ål (akut hotad). Ån används även av utter (nära hotad), bäver och kungsfiskare (Sårbar).

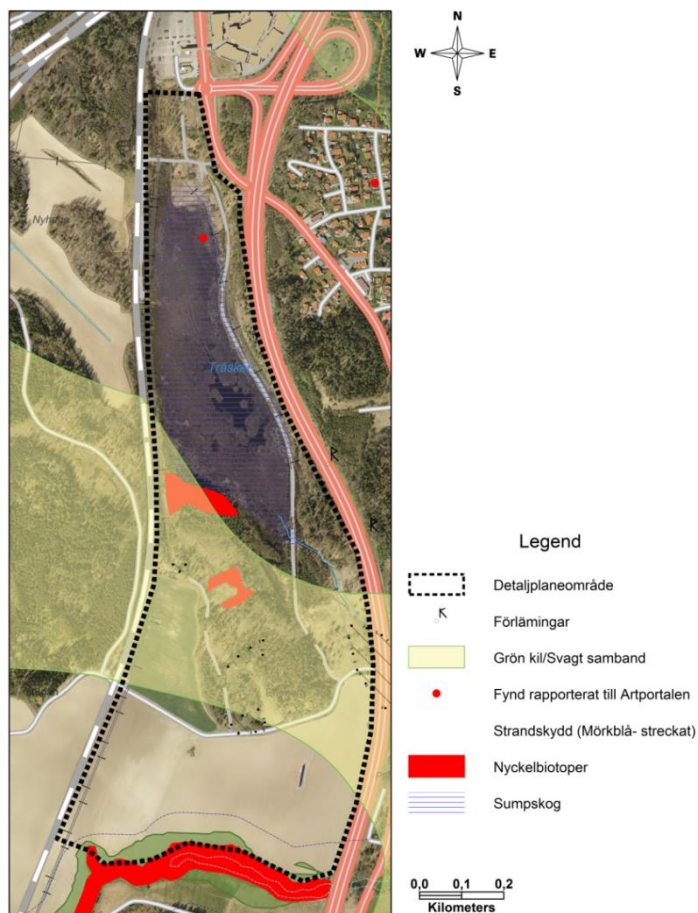
Övrig information:

I anslutning till planeområdet, söder om Bränningeån vid Bränninge gård 1:19, har en fördjupad inventering av naturvärden utförts av Linnea natur & ekologi under 2016, se *Bilaga - Fördjupad inventering av naturvärden på fastigheten Bränninge gård 1:19*.

Vid den inventeringen noterades inte mindre än 48 naturvårdsarter. En naturvårdsart är en art som antingen är fridlyst, rödlistad, signalart, nyckelart eller upptagen i internationella direktiv och konventioner. Inventeringsresultaten belyser följaktligen att stora naturvärden även finns i den direkta anslutningen till programområdet.

Tabell 1. Exempel på arter som förekommer i området men som inte nämns i samrådshandlingen (mellan 2013-2017)

Art	Klassning enl. rödlistan (2015)
Utter	Nära hotad
Mindre Hackspett	Nära hotad
Rördrom	Sårbar
Hasselsnok	Sårbar
Sävspurv	Sårbar
Bivråk	Nära hotad
Gulspurv	Sårbar
Kandelabersvamp	Nära hotad
Tallticka	Nära hotad
Gränsticka	Nära hotad
Sexfläckig bastardsvärmare	Nära hotad
Tornseglare	Sårbar

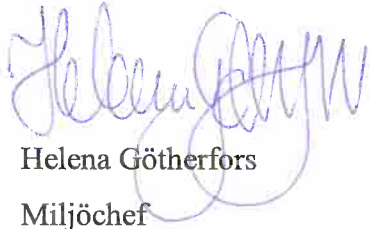

Figur 1. Förtydligande på omfattningen av det gröna svaga sambandet samt visualisering av områdets nyckelbiotoper.

I beredningen av detta yttrande har kommunekolog Hugo Davegårdh medverkat.

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

1. Miljönämnden antar miljökontorets yttrande som sitt eget.

Helena Götherfors
Miljöchef

Karl-Axel Reimer
Gruppchef miljö- och hälsa

Handläggare: Karl-Axel Reimer
Gruppchef miljö- och hälsa
Miljökontoret
Telefon (direkt): 08-523 066 79
E-post: karl-axel.reimer@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

Sbk

Fördjupad inventering av naturvärden på fastigheten Bränninge gård 1:19 i Södertälje kommun

November 2016

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	3
Allmänna naturförhållanden	4
Metodik	4
Definitioner	5
Områdets komplexitet	5
Bristanalys	5
Karta – områdets värdekärnor	6
Klassningssystem	7
Beskrivningar av områden	7
Karta över observerade naturvårdsarter	12
Beskrivning av värdefulla arter	13
Naturvärdesbedömning	24
Konsekvensanalys	24
Litteratur	24
Bilaga 1 – Inventering av fjärilar	27

Förord

Linnea – Natur och Ekologi har av Bränninge gård fått i uppdrag att göra en fördjupad inventering av naturvärdena på fastigheten Bränninge Gård 1:19. Inventeringen har utförts av Hans Rydberg som också sammanställt rapporten. Inventeringen ägde rum under sommaren – hösten 2016. Samtliga fotografier är tagna av Hans Rydberg, Linnea – Natur och Ekologi. Artbestämningarna har i huvudsak gjorts av författaren, men hjälp med vissa mossor, skalbaggar och svampar har erhållits från Kjell Georgson, Halmstad, Hans-Erik Wanntorp, Vallentuna respektive Klas Jaederfeldt, Vingåker.

En översiktlig inventering av området genomfördes 2014 av WSP Sverige AB. Förutom en översiktlig beskrivning och en grov vegetationskarta innehåller rapporten en bedömning av områdets naturvärden. I rapportens inledning står att en inventering och kartläggning av arters förekomst normalt inte ingår men att en naturvärdesinventering vid behov kan kompletteras med en fördjupad artinventering. I detta fall har det bedömts att det finns behov av en sådan fördjupad studie. Rapporten har varit ett utmärkt underlag för den fördjupade inventeringen, som därför kunnat koncentrera sig på biotopernas innehåll av arter och strukturer av betydelse för biologisk mångfald. Som komplettering har även beställts en inventering av fjärilar i området.

Naturvårdsbedömningen skall inte ge svar på frågan om området är lämpligt för exploatering eller ej utan grundar sig helt och hållet på inventeringsresultatet. Dock finns avslutningsvis en konsekvensanalys av hur naturvärdena kan komma att påverkas av en eventuell exploatering.

Sammanfattning

En fördjupad naturvärdesinventering har utförts i ett område väster om Bränninge gård. Inventeringen har riktat in sig på naturvårdsintressanta arter, varför den inte får betraktas som fullständig. Totalt observerades 738 arter, vilket naturligtvis är en bråkdel av alla de arter som verkligen finns. De drygt 2 200 artnoteringarna har lagts in i Artportalen. Vid den översiktliga naturinventeringen redovisades 2 naturvårdsarter, i den fördjupade inventeringen noterades inte mindre än 48 naturvårdsarter, vilket är skäl till att den tidigare naturvårdsbedömningen nu behövt revideras.

Utifrån naturvärden har vid inventeringen identifierats ett 10-tal värdekärnor, vilka beskrivits i rapporten och bedömts efter SIS 5-gradiga skala. Områden som ligger utanför värdekärnorna är inte bedömda då de haft lägre prioritet i undersökningen. Normalt beror detta på att naturvärdet bedömts vara lågt, men visar samtidigt att det även här kan finnas värden men som kan vara förbisedda. Områden med många fynd av naturvårdsarter har bedömts vara mer värdefulla ur naturvårdssynpunkt och därigenom fått en högre naturvärdesklass. I några fall bedöms värdet vara högre än det angivna eftersom det finns skäl att misstänka en ovanlig svampunga – något som inte gick att verifiera på grund av den mycket torra hösten 2016.

Områdets värdefulla arter beskrivs i text och i många fall med foton. Av texten framgår vilka ekologiska krav som arterna har och i många fall varför de bedömts värdefulla.

Allmän naturbeskrivning

Inventeringsområdet ligger strax väster om Bränninge gård, söder om Södertälje, nära Pershagen. På den östra sidan går motorvägen och gamla E4:an, på den västra södra stambanan. Området består av två bergshöjder, dels ett berg, i rapporten kallat Bränningeberget, i norr, dels en höjdplatå öster om Lilla Lanaren i söder. Mellan dessa två höjdplatåer finns en sänka, som i rapporten kallas "Dalgången", och som medger en viss vattenavrinning åt två håll. Längst i norr rinner Bränningeån, som genom tiderna skurit sig ned i sedimenten och bildat en mindre ravin, i rapporten kallad åravinen.

Höjdområdena domineras av hållmarker med tallskog, i mellanliggande partier växer gran- eller blandskogar. Mindre våtmarker finns i dalgången där det finns en albevuxen sumpskog samt i södra delen där det finns en mindre mosse med pors, skvattram och vitmossor.

I norra delen finns öppna betesmarker med ängsflora av högrörter och andra arter som vittnar att området för inte alltför lång tid sedan varit åker. Idag fungerar de som betesmarker för hästar. I anslutning till betesmarkerna ligger åravinen där det växer ädellövskog med hassel i buskskiktet. I vegetationen finns mycket alm, som tyvärr är döende på grund av angrepp av den holländska almsjukan.

Metodik

I syfte att kartlägga områdets naturvärden söktes biotoper som kunde tänkas vara värdekärnor. Till hjälp fanns WSP:s rapport, tidigare inventeringar och Artportalen. Denna genomgång resulterade endast i ett fåtal observationer, vilket innebar att värdena fick sökas upp i fält utifrån en optisk analys av terrängformer, ekologisk variation och förekomst av speciella vegetationstyper och strukturer.

Området besöktes vid ett par tillfällen på våren, då i huvudsak moss- och lavfloran studerades liksom kärlväxtfloran i åravinen. Området återbesöktes några gånger under sensommar och höst för att studera insekter, kärlväxter, senare också svamparna. Svårbestämda arter av skalbaggar och mossor skickades till och artbestämdes av olika experter, Hans-Erik Wanntorp resp. Kjell Georgson, några svampar sändes till en kännare på vedsvampar, Klas Jaederfeldt. Dessutom beställdes en fjärilinventering av främst nattflygande arter, vilken utfördes i september av Håkan Elmqvist.

Under inventeringen utfördes ett stort antal stickprov i artrika eller på annat sätt intressanta biotoper och förekommande arter noterades med koordinater och naturtyp. Resultatet har matats in i den nationella fynddatabasen Artportalen. Mellan stickprovstorna angavs intressanta arter som observerades under gång. Av tidsskäl har inte alla arter i området

kunnat noteras, men inventeringens arter kan ändå sägas representera ett urval tillräckligt stort som underlag för en bedömning av områdets naturvärden.

Definitioner

Naturvårdsart En art som är antingen rödlistad, signalart, fridlyst, nyckelart eller upptagen i internationella direktiv och konventioner. En art kan finnas i flera av kategorierna.

Nyckelart En art som har viktig nyckelfunktion för andra arter.

Rödlistad art En art som enligt den internationella naturvårdsunionens (IUCN) kriterier inte bedöms ha långsiktigt livskraftig population i Sverige utan löper risk att försvinna från landet.

Signalart En art som indikerar miljöer med höga naturvärden.

Fridlyst art En art som bedöms minska kraftigt på grund av uppgrävning, plockning eller insamling. Arter kan vara nationellt eller regionalt fridlysta.

Områdets komplexitet

Området är mycket artrikt. Det beror på att så många biotoper finns på en förhållandevis liten yta. Exempel på vegetationstyper är gammal barrskog, yngre barrskog, triviallövskog, ädellövskog, blandskog, sumpskog, tallmosse, hassellund, bergbrant, hållmarkstallskog, brandfält, kärr, vägkanter, diken, bryn, vattendrag, högörtängar etc. Flera av biotoperna är också av hög biologisk kvalitet med lång kontinuitet. En viktig kvalitet i området är rikedomen på död ved i de flesta miljöer. Områdets bergighet och svårframkomlighet har säkert gjort att man låtit vindfällan och annan död ved få ligga kvar eftersom den varit besvärlig att hämta ut.

Bristanalys

Som tidigare nämnts är de arter som noterats i området bara en del av den artrikedomen som området uppvisar. Fördjupade inventeringar av t.ex. många insektsgrupper, landlevande snäckor och fåglar skulle kunna ge ytterligare naturvårdsintressanta arter till resultat. Den största bristen finner vi emellertid bland svamparna. Eftersom 2016 var det sämsta svampåret på åtskilliga decennier blev resultatet av svampinventeringen mycket magert. Under ett normalt svampår bedöms antalet rödlistade arter och signalarter bland svampar vara väsentligt högre, inte minst då flera av skogstyperna är av sådan typ att ett sådant resultat kan förväntas. Inte minst den olikåldriga betespräglade barrskogen sydväst om Bränningeberget (förbisedd i WSP:s rapport) med sina grova barrträd och sitt tunna förnalager borde hysa väsentligt fler intressanta svampar än de tre signalarter i förtorkat skick som observerades den torra hösten 2016. För att göra inventeringsresultatet full rättvisa borde därför en svampinventering under lämpliga förutsättningar genomföras.

Karta över områdets värdekärnor

1. Bränningeån – åravinen	6. Dalgången S om Bränningeberget
2. Högörtängar mot Bränningeån	7. Barrskogen SO om Marielund
3. Bränningebergets nordbrant	8. Tallmossen NO om L.Lanaren
4. Bränningeberget	9. Lövskog vid L.Lanaren
5. Bränningebergets östsluttning	10. Ängsslänt nära Lanarstjärt

Naturvärdesbedömning av värdekärnor, klassade enligt SIS system.

N1 = högsta naturvärde (på nationell – global nivå)

N2 = mycket höga naturvärden (regional eller nationell nivå)

N3 = påtagligt naturvärde (motsv. Skogsstyrelsens naturvärdesobjekt)

N4 = visst naturvärde

Beskrivningar

1. Bränningeån – åravinen (N2)

Bränningeån bildar i norra delen av området en mindre kanjon där ån genom tiderna skurit sig djupt ned i materialet. Hela åravinen är bevuxen med lövskog, främst björk, alm och hassel. På grund av almsjukan är almbeståndet mer eller mindre dött eller döende. Detta skapar mängder av död ved av alm. Området är klassat som nyckelbiotop. I bäckdalen finns en rik flora med strutbräken, vätteros, svart trolldruva, hässleklocka, blåsippa, ormbär och lundkardborre. Flera mossor finns på död ved, t.ex. långflikmossa, stubbspretmossa, krushättemossa och träd-porella, samtliga klassade som signalarter i skogsbruket. På hasselbuskarna, som är gamla och grova, växer läderskål och hasselticka och nära ån ett stort bestånd av scharlakansskål. Den ovanliga svampen mörk vaxtagging kan man också hitta i ravinen på lövträdsved. Området är ekologiskt känsligt för förhöjda kvävenivåer, förurning och skogliga ingrepp.

Fig. 1. Bränningeån med slänter där död ved förekommer i mängd.

2. Högörtängar mot Bränningeån (N3)

Mot Bränningeån finns hästbetade gräsmarker som under sommaren uppvisar en högörtflora med älgräs, smörblommor, tistlar och andra arter. Gräsmarken har betydelse

som nektarkälla för många insekter som fjärilar, ängsstinkflyn, blomflugor, skalbaggar och steklar och vid besöket fanns en art- och individrik samling av sådana arter. Bland annat noterades rikligt med ängssmygare, vitfläckt glansfly och silverstreckad pärlemorfjäril. Dessutom observerades tistelfjäril och tidigare har även ett par arter bastardsvärmare, vilka är rödlistade som NT, observerats. I vägkanten sågs förutom aspfjäril också skalbaggen *Phyllobius viridearis* – en vivel som enligt Artportalen bara rapporterats en gång tidigare på det sörmländska fastlandet.

3. Bränningebergets nordbrant (N2)

Bränningeberget stupar brant åt norr med närmast lodräta bergväggar, vilka under långa perioder hålls fuktiga av framspringande bergvatten. Nedanför berget ligger en moränslänt med granar och ett stort lövinslag, bland annat gammal hassel med arter som krushättemossa, skriftlav och kuddticka. Under en av hasselbuskarna på 5 cm djup sågs marmorerad hjorttryffel – en svamp som bildar mykorrhiza med gammal hassel. På bergytorna växer många ovanliga mossor som guldlockmossa, platt fjädermossa, grov fjädermossa, klippskapania och bäckraggmossa, förutom vanliga arter som äppelmossa, sidenmossa, strumamossa och opalmossa. Av intresse är de sprickor och håligheter som utbildats i berget och som hyser mikromiljöer för ekologiskt känsliga mossor med krav på ständig fuktighet och beskuggning. I branten förekommer också flera arter ormbunkar som lundbräken och svartbräken. På moränsluttningen är en naturskog på väg att utvecklas (se bild på rapportens framsida). Förutom flera signalarter som blåsippa, svart trolldruva och mörk husmossa förekommer en del svampar som rävticka, även denna en signalart. Av stort intresse är den rikliga förekomsten av död ved av olika trädslag och dimensioner.

Fig. 2. Del av den intressanta bergbranten med ovanliga mossor.

4. Bränningeberget (N2)

Uppe på Bränningebergets höjdplatå växer tallskog med träd av varierande ålder. För några år sedan inträffade en skogsbrand av flera hektar. På brandfältet finns idag förutom en del brandgynnade arter en mycket stor volym bränd, död ved. Brandpräglade biotoper är av mycket stort intresse för naturvården, då många arter är gynnade av bränd mark men också genom att död ved i stor omfattning bildas. I hållmarkstallskogen har tidigare talticka påträffats och vid besöket 2016 noterades motaggsvamp, liksom taltickan rödlistad, på två skilda platser. Här sågs också några signalarter som rävticka, blodticka och kantarellmussling. På den brända marken påträffades svartnavling, en i trakten sällsynt svamp som man nästan bara hittar på bränd mark. Bränningeberget är och kommer i allt högre utsträckning bli en viktig biotop med många vedsvampar och insekter knutna till dött vedsubstrat.

Fig. 3. Brandfältet på Bränningeberget.

5. Bränningebergets östsluttning (N3)

Den östra delen av Bränningeberget är bevuxen med barr- eller blandskog, där delar av marken äger en rik örtflora med blåsippa, ormbär, svart trolldruva och revlumner. Området äger också en intressant mossflora med långflikmossa, platt skimmermossa, trådbryum, styv äppelmossa och skuggtujamossa. Längs med vägen mot telemasten finns en hel del död ved med en del ovanliga svampar som brunt broskinn och navelmussling.

6. Dalgången söder om Bränningeberget (N2)

Söder om Bränningeberget ligger en dalgång med varierad natur. Centralt finns en mindre sumpskog med grunda vattenflöden i omgivande marker. Trädslagsammansättningen varierar med klibbal, björk, gran, sälg, tall och asp. En rik flora finns kring stigen och i kanterna mot kärret, där man kan finna arter som revlummer, missne, ormbär, flera lokaler för ängsnattviol, rödlistad som NT, rankstarr, blåsippa, sårläka och skogsbräsma – den senare en sällsynt art som här förekommer i stora bestånd. I ett närliggande skogsparti finns äldre skog med inslag av grönpyrola. På murken död ved i fuktig miljö hittar man signalarterna långflikmossa och stubbspretmossa. Här finns en hel del lågor och torrträd av björk och gran, vilket är värdefullt för vedlevande arter, t.ex. snövit ticka, som är en ovanlig svamp i östra Sörmland. Upp mot Bränningeberget finns äldre tallar med inslag av död ved. På en av de grova tallågorna växer den sällsynta och rödlistade svampen kilporing.

I västra delen gjordes en undersökning av fjärilfaunan. Även om inga sällsynta arter observerades konstaterades ovanligt stora förekomster av fjärilar och även många arter av nattflygande arter, vilket förmodligen beror på att biotoperna kring undersökningsplatsen är gynnsamma för fjärilar.

7. Barrskogen SO om Marielund (N3)

Barrskogen utgör en rest från en tidigare sannolikt mer utbredd skog som betats. Beståndet är mycket intressant för mykorrhizabildande svamparter.

Fig. 4. Värdefull barrskog sydost om Marielund, präglad av bete och kontinuitetsskogsbruk.

På grund av torka visade sig inte de svampar som finns anledning att förvänta sig i denna skogstyp, där påfallande många arter är rödlistade eller signalarter. Det beror på att skogstypen i sig i mycket stor omfattning avverkats de senaste 50 åren och idag utgör en sällsynt naturtyp i hela landet. Många sådana kontinuitetsskogar är, trots att de inte avverkats, igenväxta med lingon- och blåbärsris och tjocka mosslager. Optimala förutsättningar finner man där marken är något sliten, där det finns tunna mosslager och örter och där skogen är grov och olikåldrig med inslag av gamla, grova träd. Skogen sydost om Marielund har precis det utseende som kännetecknar skogar där rödlistade arter kan förväntas. Vid besöket noterades trots torkan två arter av korktaggsvampar, båda signalarter, samt grovticka och en ovanlig art av blodrisk, zonerad blodrisk. Den rödlistade spillkråkan sågs också vid besöket. I ett parti av skogen finns grova, murkna granlångor med en intressant flora av levermossor. En inventering av svamparna i skogspartiet under ett normalt svampår är önskvärd.

8. Tallmossen NO om L. Lanaren (N4)

I södra delen av området ligger en liten tallmosse med en från området i övrigt avvikande vegetation med inslag av skvattram, odon och pors.

9. Lövskog vid L.Lanaren (N4)

Detta område är bara flyktigt besökt. Det finns gott om bäverfällade träd och mycket död ved även i övrigt. Det är främst unga björkar som bävrarna fällt. Vedsvampfloran är ordinär. Mot sjön finns längs stranden en bård av grova alar. Visst naturvärde på grund av rikedom på död ved.

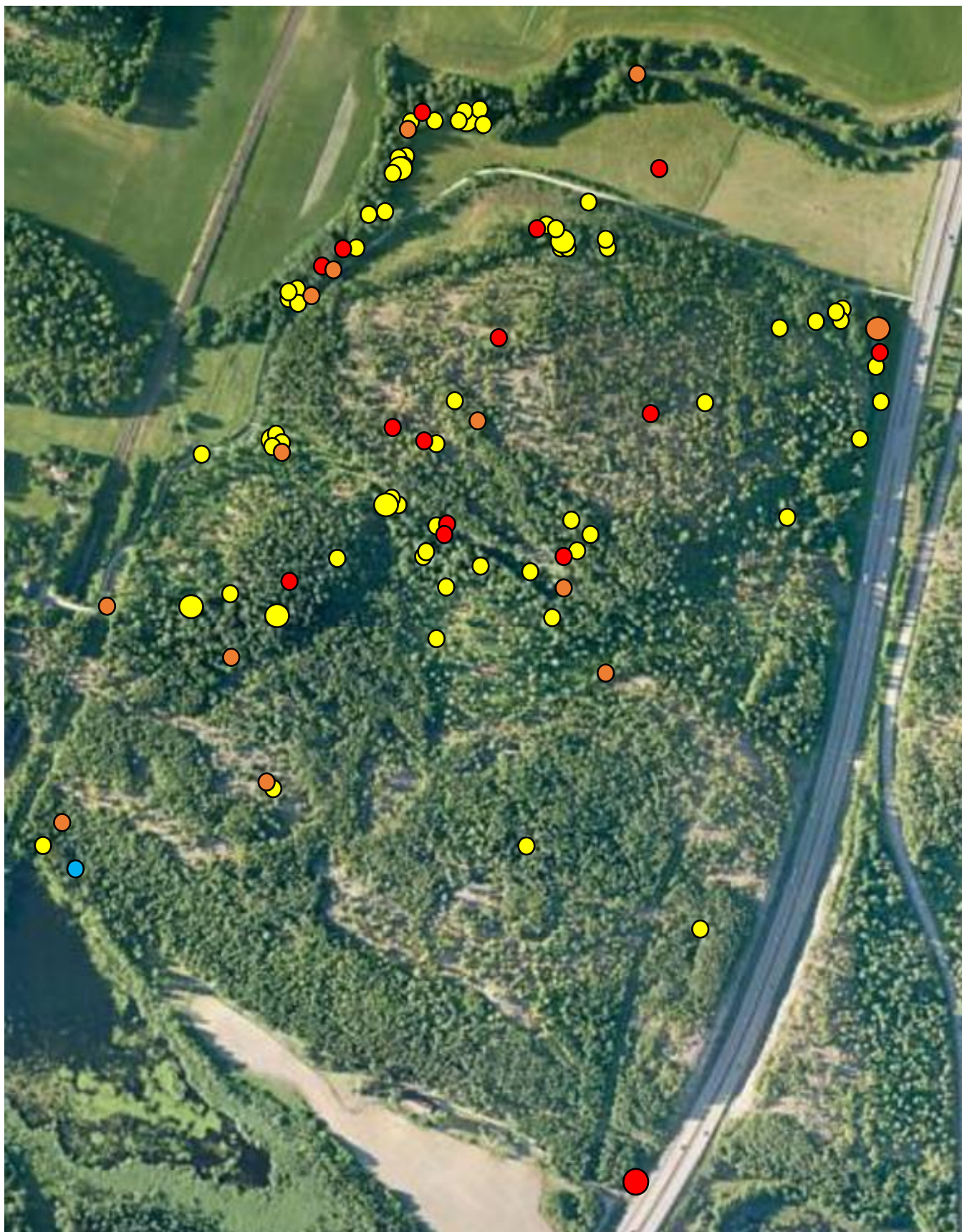
10. Ängsslänt mot Lanarstjärt (N3)

Vid Lanarstjärt nära motorvägen finns en liten ängsslänt med stor örtrikedom. Vid besöket fanns rikligt med bastardsvärmare – en fjärilsgrupp som minskat drastiskt i landskapet – och där arterna idag klassats som rödlistade. I ängssläntan påträffades mindre bastardsvärmare, bredbrämad bastardsvärmare och sexfläckig bastardsvärmare – alla rödlistade som NT (nära hotad). Här infångades också en mycket ovanlig, tidigare rödlistad skalbagge inom gruppen allätarbaggar med det latinska namnet *Cyanapion afer*.

Fig. 5. Bredbrämad bastardsvärmare i ängslyckan vid Lanarstjärt.

Karta över förekomsterna av observerade naturvårdsarter.

Förklaringar till kartan på sid 13.

Stor röd ring = lokal för flera rödlistade arter, liten röd ring = lokal för rödlistad art

Liten orange ring = lokal för mindre vanlig – sällsynt, men ej rödlistad art. Blå ring = nyckelart.

Stor gul ring = lokal för flera signalarter, liten gul ring = lokal för signalart.

Beskrivning av värdefulla arter

KÄRLVÄXTER

Revlummer, *Lycopodium annotinum*. Minskande art som ännu är tämligen vanlig i Sörmland.

Fridlyst! Förekommer på flera ställen i området i fuktig skog och sumpskogar. Förekommer vid X6558389-Y1605226, X6558696-Y1605190, X6558687-Y1604724 och X6558744-Y1604960.

Mattlummer, *L. clavatum*. Än mer minskande än föregående art och numera traktvis sällsynt.

Fridlyst! Finns öster om Lanarstjärt nära motorvägen ganska rikligt, på nordsluttningen av Bränningeberget samt längre västerut längs vägen i barrskog. Fyndplatser: X6558147-Y1605178, X6559120-Y1605234 och X6558852-Y1604723.

Fig. 6. Mattlummer, fridlyst mot uppgrävning och försäljning.

Strutbräken, *Matteuccia struthiopteris*. **Signalart**. Mindre allmän art som växer i Bränningeåns lövravin. Arten indikerar biotoper med hög luftfuktighet och rörligt vatten, ofta på platser med en även i övrigt rik flora.

Missne, *Calla palustris*. **Signalart**. Har minskat genom avverkningar och skogsdikningar och är mer frekvent i äldre skogar. Växer i kärrmark nära stigen i dalgången söder om Bränningeberget, X6558744-Y1604960.

Ormbär, *Paris quadrifolia*. **Signalart**. Karaktärsart för bördiga skogsmiljöer där det ofta finns andra mer krävande arter. Växer på flera håll i området, främst i årvinen och i dalgången nära stigen söder

om Bränningeberget. Fyndplatser: X6559067-Y1604884, X6558734-Y1605019 och X6558732-Y1605062.

Ängsnattviol, *Platanthera bifolia*. **Rödlistad** som NT (nära hotad). Ängsrest i skogsmiljö. Arten minskar kraftigt i landet. Samtliga lokaler finns söder om Bränningeberget, på delvis störd mark som rest från ett tidigare skogsbete. Fyndplatser: X6558750-Y1605117, X6558778-Y1604973 och X6558791-Y1604968.

Rankstarr, *Carex elongata*. **Signalart**. Har liksom missne minskat genom avverkningar och skogsdikningar, och är mer frekvent i äldre sumpskogar. Växer på flera lokaler i sumpig skogsmark, främst i dalgången söder om Bränningeberget. Noterad vid X6558815-Y1604925 och X6558857-Y1604793.

Svart trolldruva, *Actaea spicata*. **Signalart**. Denna skuggtåliga art är typisk för äldre skogar med lång kontinuitet och örtrika biotoper. Ganska vanlig i området, noterad från åravinen, och i Bränningebergets norra och östra, blockiga sluttningar. Fyndplatser: X6558991-Y1605395, X6559014-Y1605370, X6559107-Y1605133, X6559150-Y1604950 och X6559102-Y1604890.

Blåsippa, *Hepatica nobilis*. **Signalart**. Karaktärsart för örtrika skogstyper, där det ofta finns ovanliga arter. Arten är fridlyst. Den är noterad från 12 lokaler i området, främst örtrika partier där det växer hassel.

Skogsalm, *Ulmus glabra*. **Rödlistad** som CR, akut hotad. Den holländska almsjukan har slagit till även i detta område och det finns gott om döda träd i lövravinen vid ån. Några har dock överlevt, men framtiden för dessa träd är oviss. Fyndplatser för levande träd: X6559060-Y1604849 samt flerstädes vid ån, där inte konsekvent noterad.

Ask, *Fraxinus excelsior*. **Rödlistad** som EN, starkt hotad. Askskottssjukan har decimerat den nationella askpopulationen så att trädets framtida existens bedömts hotad. I området sågs bara ett litet exemplar vid stigen upp mot telemasten.

Skogslind, *Tilia cordata*. **Signalart**. Värdefullt trädslag för den biologiska mångfalden. Funnen vid Bränningebergets östra sida mot motorvägen, X6558865-Y1605402.

Skogsbräsma, *Cardamine flexuosa*. **Signalart**. Denna ovanliga växt förekommer på störd, ofta vattenöversilad mark i gamla, ofta bördiga källskogar. Den uppträder relativt talrikt i ett örtrikt, något vattenöversilat parti nära sumpskogen söder om Bränningeberget, dels vid X6558744-1604960, dels vid X6558815-Y1604925.

Fig. 7. Skogsbräsma – en ovanlig signalart i dalgången söder om Bränningeberget.

Grönpyrola, *Pyrola chlorantha*. **Signalart**. Grönpyrolan har minskat i landet, då den främst förekommer i gamla tall- och barrblandskogar. Funnen endast på ett ställe i området, på södra sidan av Bränningeberget, X6558778-Y1605114.

Vättersos, *Lathraea squamaria*. **Signalart**. Vättersosen växer under hassel i lövravinen vid Bränningeån. Fyndplats: X6559033-Y1604827

Hässleklocka, *Campanula latifolia*. **Signalart**. Den ståtliga hässleklockan finns i ett litet bestånd vid Bränningeån, X6559150-Y1604950. Arten växer ofta i lövmiljöer där det kan finnas rödlistade arter.

Sårläka, *Sanicula europaea*. **Signalart**. Arten är mindre vanlig och uppträder i regel i kalkrika barr- och blandskogar med en i övrigt rik och intressant flora. Här växer den i ett litet bestånd i dalgången söder om Bränningeberget, X6558778-Y1604973.

Lundkardborre, *Arctium nemorosum*. En i Sörmland sällsynt kardborre som växer i näringsrika lundar. Arten betraktas inte som hotad. Växtplats: X6559250-Y1605150.

MOSSOR

Krushättemossa, *Ulota crispa*. **Signalart**. Arten signalerar höga naturvärden i miljöer med lång tids slutenhet och hög luftfuktighet, gärna gamla hassellundar med lång kontinuitet. Arten växer på flera ställen på nordsidan av Bränningeberget och i åravinen. Fyndplatser: X6559074-Y1605140, X6559072-Y1605098, X6559096-Y1605078, X6559202-Y1604990 och X6559205-Y1604939.

Fig. 8. Krushättemossa på hassel.

Guldlockmossa, *Homalothecium sericeum*. **Signalart**. Arten växer helst på solexponerade, basiska klippor och ädellövträd med basisk bark. Den signalerar höga naturvärden. I klippmiljöer finns ofta andra ovanliga mossor som den växer tillsammans med. Växer i nordexponerad silikatbrant på nordsidan av Bränningeberget, X6559005-Y1605313.

Mörk husmossa, *Hylocomiastrum umbratum*. **Signalart**. Arten förekommer helst i blockig och fuktig terräng, vid Bränninge i den nordexponerade moränsluttningen mellan berget och Bränningeån. Arten är en mycket bra signalart och är sannolikt svårspriidd. Den växer därför i huvudsak i skogar med lång kontinuitet med konstant luftfuktighet. Mossan växer här i moränsluttningen mot ån på nordsidan av Bränningeberget, dels vid X6559074-Y1605140, dels X6559072-Y1605098.

Fig. 9. Mörk husmossa på nordsidan av Bränningeberget.

Platt fjädermossa, *Neckera complanata*. *Signalart*. Denna mossa växer mycket långsamt och är gynnad av skugga och en stabil miljö som inte förändrats under lång tid. Den finns i miljöer med under lång tid stabilt mikroklimat. Den växer i huvudsak på sten, här i silikatbranten av Bränningebergets norrsida, X65559074-Y1605140.

Grov fjädermossa, *Neckera crispa*. *Signalart*. Denna vackra och sällsynta mossa växer på torra och beskuggade, gärna kalkrika bergväggar, i södra Sverige även på ädellövträd. Arten indikerar alltid artrika biotoper med höga naturvärden. Mossan växer långsamt och gynnas av kontinuerlig beskuggning och stabila omgivningar. På samma lokal som mörk husmossa och platt fjädermossa växer denna art, på lodytor av berget.

Stubbspretmossa, *Herzogiella seligeri*. *Signalart*. Denna mossa är inte ovanlig i skogar med stor mängd död ved och hög luftfuktighet. Arten är helt bunden till mjuk, murken och permanent fuktig ved i miljöer med konstant fuktigt mikroklimat. Man hittar den oftast i gammal, av skogsbruket orörd sumpskog. Arten sågs dels i åravinen vid X6559156-Y1604909, dels i dalgången söder om Bränningeberget vid X6558857-Y1604793.

Fig. 10. Stubbspretmossa – en fin art i området med lång kontinuitet av grov, död ved.

Blåmossa, *Leucobryum glaucum*. **Signalart**. Lätt att känna igen på sina blåvita, mycket kompakta kuddar. Ju större kuddar desto högre naturvärde. Arten är på sina håll vanlig – det gäller längs trampade stigar i tallskog, men när den förekommer i sumpskogsmiljö är den en god indikator på naturvårdsintressant miljö. Här växer den halvfuktigt på Bränningebergets östra sida vid X6558916-Y1605227.

Långfliksmossa, *Nowellia curvifolia*. **Signalart**. Denna levermossa bildar masklika revor på murkna stockar av gran i fuktig sumpskogsmiljö. Den växer i huvudsak i barrnaturskog och annan gammal skog och indikerar höga naturvärden, särskilt skogar med hög luftfuktighet där det funnits en rik och jämn tillgång på död ved i olika nedbrytningsstadier. Arten påträffades på sex skilda lokaler i området på granlångor. Fyndplatser: X6559202-Y1604990, X6558922-Y1605411, X6558695-Y1605098, X6558472-Y1605071, X6558708-Y1604745 och X6558367-Y1605232.

Klippfrullania, *Frullania tamarisci*. **Signalart**. Klippfrullanian påträffas i skyddsvärda miljöer med lång kontinuitet av gamla träd i halvöppen terräng samt trädklädda bergbranter med ett mikroklimat som har konstant hög och jämn luftfuktighet året om. I området växte den i berget mot L.Lanaren vid X6558367-Y1604813.

Träd-porella, *Porella platyphylla*. **Signalart**. På ett ensamt silikatblock nära ån växer träd-porella. Arten är en utmärkt signal på skog med höga naturvärden. På lokalerna påträffar man ofta många ovanliga och rödlistade arter. Växtplatsen är X6559212-Y1604996.

Dikesnardia, *Nardia scalaris*. En relativt ovanlig art som i områdets västra del nära torpet växer på mineraljordsfläckar, där den bildar vidsträckta mattor. Arten är känd från 12 platser i Stockholms län och är ny för Södertälje kommun. Fyndplats: X6558698-Y1604620.

LAVAR

Skägglav, *Usnea filipendula*. Ingen signalart men hänglavar anses generellt vara goda indikatorer på såväl gammal skog som ren luft. Skägglaven är en av de stora förlorarna i dagens skogsbruk och har minskat drastiskt sedan förr. I området hittades bara ett träd (en tall) med skägglav på Bränningeberget i sydvästra delen, X6558875-Y1604947.

Fig. 11. Skägglav på gammal tall

Skriftlav, *Graphis scripta*. **Signalart**. Denna art är vanlig i miljöer med gammal hassel eller andra slätbarkiga träd. Arten kräver en viss skoglig kontinuitet. Växer på hassel i nordsluttningen av Bränningeberget, X6559093-Y1605078, i den gamla barrskogen vid X6558708-Y1604745, men sågs även i åravinen.

SVAMPAR

Läderskål, *Encoelia furfuracea*. **Signalart**. Svampen växer på döende stammar av hassel i lundar med höga naturvärden. På lokalerna förekommer ofta många andra ovanliga och rödlistade arter. Växtplatserna har vanligen långvarig kontinuitet av hassel. Arten växer på flera hasselbestånd i åravinen. Fyndplatser: X6559202-Y1604990, X6559007-Y1604812 och X6558795-Y1604924.

Fig. 12. Läderskål på gammal hassel i åravinen.

Scharlakansskål, *Sarcoscypha austriaca*. **Signalart**. Denna skålsvamp hör till våra prydligaste svampar och växer tidigt om våren efter snösmältningen på multnande pinnar i fuktiga lundmiljöer, gärna vid rinnande vatten. Arten visar på skyddsvärda lundmiljöer i områden med långvarig lövträdskontinuitet. Här växte den med flera fruktkroppar nära ån i ravinen på plats X6559212-Y1604996.

Fig. 13. Scharlakansskål – en färgklick i den tidiga våren.

Toppvaxskivling, *Hygrocybe conica*. Arten är vanlig men trots det upptagen som **signalart** när den växer i skog. Här växer den i en skogsväggkant vid X6558852-Y1604723.

Kantarellmussling, *Plicaturopsis crispa*. **Signalart.** Arten växer på döda stammar av lövträd, oftast hassel. Växtplatserna ligger ofta i områden som har mildt vinterklimat med hög luftfuktighet. De har som regel lång kontinuitet som lövbevuxen mark och kräver att det successivt bildas ny död ved. Påträffas nästan enbart i områden som har höga naturvärden. Arten växer på död ved av björk på brandfältet på Bränningeberget vid X6558914-Y1604988 samt vid norra änden av L.Lanaren vid X6558458-Y1604566.

Svartnavling, *Myxomphalia maura*. Endast 8 rapporterade fynd i Stockholms län, det första i Södertälje kommun. Den växer ofta på bränd mark, t.ex. på brandfält. I just sådan miljö sågs den på Bränningeberget på plats X6558914-Y1604988.

Rävticka, *Inonotus rheades*. **Signalart.** Denna vackra, rödbruna ticka växer mest i naturliga skogsmiljöer med asp som i rasbranter och lövbrännor. I området växer den dels i kanten av brandfältet X6558875-Y1604947, dels i moränbranten nedanför berget X6559013-Y1605338.

Fig. 14. Rävticka på en asp intill brandfältet.

Hasselticka, *Dichomitus campestris*. **Signalart.** Denna ticka är en bra signalart för lundar med höga naturvärden. På lokalerna förekommer ofta många andra rödlistade arter och signalarter. Växtplatserna har normalt lång hasselkontinuitet och kräver successiv förnyelse av död ved. I hassellunden vid Bränningeån förekommer hasseltickan på flera ställen. Fyndplatser: X6559202-Y1604990, X6559212-Y1604996 och X6559007-Y1604812.

Grovticka, *Phaeolus schweinitzii*. **Signalart.** Grovtickan är parasit och orsakar brunröta i basala delar av barrträd, oftast tall. Den signalerar alltid områden med höga naturvärden och en fin gammelskogsindikator. Arten växer i den gamla barrskogen sydväst om dalgången vid plats X6558724-Y1604760.

Blodticka, *Meruliopsis taxicola*. Signalart (på gran). Arten är främst signalart när den förekommer på granlångor. Den är emellertid inte särskilt vanlig heller på tall, men indikerar då inte höga naturvärden. Arten växer på en tall nära brandfältet vid X6558873-Y1604899.

Tallticka, *Phellinus pini*. **Rödlistad** som NT och Signalart. Talltickan är rapporterad från Bränningeberget i en tidigare inventering, men återfanns inte vid denna inventering. Den kan vara förbigången eller suttit på en tall som var med i branden. Oavsett vilket är arten en bra karaktärsart för mycket gamla tallar, i regel >150 år, i naturskogar med tall.

Kilporing, *Skeletocutis kühneri*. **Rödlistad** som NT. Kilporingen är en ticka som växer på gamla barrträdslångor. Den är sällsynt med tyngdpunkten i sin utbredning i norra Sveriges gammelskogar. I Sörmland är den funnen på 8 lokaler. Kilporingen växer på södra sidan av Bränningeberget på en låga av tall.

Mörk vaxtagg, *Mycoacia fuscoatra*. Denna art är ganska sällsynt och ett 80-tal svenska fynd finns. Fyndet är det 10:e kända i Sörmland. Arten växer här i åravinen på låga av lövträd, möjligen hassel.

Snövit ticka, *Tyromyces chioneus*. Arten är ganska ovanlig och fyndet är det 9:e i Stockholms län. Den är något vanligare västerut i Sörmland. Tickan växer på björk i dalgången söder om Bränningeberget.

Zonerad blodrisk, *Lactarius fennoscandicus*. Den zonerade blodriskan är en nyligen urskild art i gruppen blodriskor. Den är ovanlig men troligen dåligt känd och därför sällan rapporterad. Fynden är det 6:e rapporterade i Stockholms län. Arten växer med gran, gärna i äldre skog, i området vid X6558652-Y1605144 och X6558723-Y1605097.

Fig. 15. En ovanlig art av blodrisk funnen på två ställen i området.

Tvåfärgsskinn, *Laxitextum bicolor*. Inte rödlistad, men ovanlig och sällan rapporterad. Endast ett 10-tal fynd finns från Stockholms län. Arten växte på död ved i vägkanten mot åravinen vid X6559016-Y1604823.

Brunt broksskinn, *Tomentellopsis echinospora*. Arten är sällsynt, men troligen mycket förbisedd. Från Sörmland finns endast några fynd i Stockholmstrakten i början av 2000-talet (Riksmuséets herbarium). I området växer den på två platser, dels i östra delen vid stigen upp mot masten tillsammans med navelmussling, *Lentinellus flabelliformis*, X6558977-Y1605405, samt vid L. Lanaren på död björk vid X6558524-Y1604575.

Zontaggsvamp, *Hydnellum concrescens*. **Signalart**. Arten hör till gruppen korktaggsvampar, som nästan alltid signalerar skog med höga naturvärden. Särskilt skyddsvärda är skogar där många arter uppträder tillsammans. Vid Bränninge hittades två arter i gammal, olikåldrig barrskog sydväst om dalgången X6558692-Y1604820, trots att svampåret 2016 var det sämsta på flera decennier. Mycket talar för en intressant funga i detta barrskogsbestånd.

Skarp droptaggsvamp, *Hydnellum peckii*. **Signalart**. Arten hör till gruppen korktaggsvampar, som nästan alltid signalerar skog med höga naturvärden. Särskilt skyddsvärda är skogar där många arter uppträder tillsammans. Vid Bränninge hittades två arter i gammal, olikåldrig skog sydväst om dalgången X6558692-Y1604820, trots att svampåret 2016 var det sämsta på flera decennier. Mycket talar för en intressant funga i områdets äldre barrskogsbestånd.

Fig. 16. Skarp droptaggsvamp med sina lingondroppar på hatten.

Motaggsvamp, *Sarcodon squamosus*. **Rödlistad** som NT och Signalart. Arten hör till gruppen fjälltaggsvampar, vilka är mycket bra indikatorer på skogar med höga naturvärden. De är knutna till växtplatser med äldre träd där skogstypen har långvarig kontinuitet. Motaggsvampen växer i bergig tallskog strax söder om brandfältet vid X6558873-Y1604899 samt längre österut på samma berg vid X6558936-Y1605198.

Vårplätt, *Heterotextus alpinus*. Växtplatsen finns på en tall i berget öster om L.Lanaren, X6558518-Y1604813, vilket är det första rapporterade fyndet i Södertälje kommun. Arten växer tidigt på våren på nedrasade grenar av tall och ser ut som små geléartade, gula kuddar.

Trådpipliklubba, *Macrotyphula filiformis*. Denna märkliga svamp växte i rikedom under en gammal asp i barrskog vid X6558664-Y1604764. Arten har tidigare 11 kända fynd i Sörmland och är inte vanlig.

SLEMSVAMPAR

Bukettullklubba, *Metatrichia vesparium*. Enligt Artportalen andra fyndet i Stockholms län. Ny för Södertälje kommun. Arten är ovanlig men troligen mycket förbisedd. Denna slemsvamp observerades på en rutten lövträdsgren i åravinen vid X6559199-Y1604922.

INSEKTER

Sexfläckig bastardsvärmare, *Zygaena filipendulae*. **Rödlistad** som NT. Gruppen bastardsvärmare har minskat kraftigt i Sverige och de kvarvarande lokalerna är relikter från ett sviunnet odlingslandskap. Särskilt intressanta är lokaler där flera av arterna finns tillsammans. I området påträffades tre arter, dels nära Lanarstjärt och motorvägsviadukten, X6558108-Y1605160, dels på de hästbetade ängarna vid Bränningeån.

Bredbrämad bastardsvärmare, *Zygaena lonicerae*. **Rödlistad** som NT. Gruppen bastardsvärmare har minskat kraftigt i Sverige och de kvarvarande lokalerna är relikter från ett svunnet odlingslandskap. Särskilt intressanta är lokaler där flera av arterna finns tillsammans. I området påträffades tre arter nära Lanarstjärt och motorvägsviadukten vid X6558108-Y1605160.

Mindre bastardsvärmare, *Zygaena viciae*. **Rödlistad** som NT. Gruppen bastardsvärmare har minskat kraftigt i Sverige och de kvarvarande lokalerna är relikter från ett svunnet odlingslandskap. Särskilt intressanta är lokaler där flera av arterna finns tillsammans. I området påträffades tre arter nära Lanarstjärt och motorvägsviadukten vid X6558108-Y1605160.

Cyanapion afer. Denna skalbagge, som saknar svenskt namn, hör till familjen spetsvivlar och är inte särskilt vanlig. Den var tidigare rödlistad. Den har ett 40-tal fynd i landet med viss tyngdpunkt i Stockholmstrakten. I Sörmland finns tre tidigare kända fyndplatser. Fyndet gjordes på ängslyckan öster om Lanarstjärt, plats X6558108-Y1605160.

Fig. 17. *Cyanapion afer*.

FÅGLAR

Gröngöling, *Picus viridis*. *Rödlistad* som NT. Arten har minskat i Sverige med 35 - 55% de senaste 30 åren. Hotet är försämrad kvalitet hos häckningsmiljöerna, framför allt igenväxning med gran i lövskog och betesmarker. Ett uppflog av gröngöling noterades i lövblandskogen norr om Bränningeberget, vid X6559096-Y1605070.

Mindre hackspett, *Dendrocopos minor*. *Rödlistad* som NT. Skyddad enligt EU:s fågeldirektiv. Arten minskade drastiskt fram till år 2000, därefter har en stabilisering skett. Den är idag mindre vanlig i lövrika miljöer men missgynnas av avverkning av lövträd, nya regler inom EU:s jordbruksstöd, almsjukan etc. Ett hackande exemplar observerades under häckningstid i åravinen vid X6559199-Y1604922.

Spillkråka, *Dendrocopos martius*. *Rödlistad* som NT. Skyddad enligt EU:s fågeldirektiv. Arten har minskat i takt med det moderna skogsbrukets framväxt med färre gamla träd och kortare omloppstider. Ett ex hördes ropa och trumma i området söder om Bränningeberget, något oklart var – men sannolikt inom inventeringsområdet. Hål i träd på flera håll i inventeringsområdet sågs som var hackade av spillkråka.

DÄGGDJUR

Bäver, *Castor fiber*. *Nyckelart*. Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf 5 och i Bernkonventionens bilaga III. Gnagspår av bäver och fällda träd observerades i lövskogen mot L.Lanaren.

Sammanfattande naturvärdesbedömning

Naturvärdena i undersökningsområdet bedöms generellt höga, vilket är en följd av stor biologisk variation, en rikedom på miljöer och strukturer, vilket medför en hög artdiversitet. Förekomsten av 48 naturvårdsarter samt ytterligare ett antal mer eller mindre ovanliga arter ur skilda organismgrupper inom ett relativt begränsat område visar på höga naturvärden. I området finns rikligt med död ved, som är en bristvara i det svenska skogslandskapet. Den finns av många trädslag, i olika dimensioner och grad av nedbrytning. Särskilt intressant är brandfältet på Bränningeberget med stora mängder död ved av tall och björk samt nordsidan av berget. Bränningebergets nordexponerade läge ger också utrymme åt många skuggtåliga mossor och kärlväxter.

Konsekvensanalys

Om en exploatering i området kommer till stånd får detta bland annat följande konsekvenser:

1. Ett mycket stort antal naturvårdsarter kommer att försvinna eller få kraftigt decimerade/fragmenterade populationer.
2. Nordslutningen av Bränningeberget med sin flora av skuggtåliga, ovanliga arter, kommer genom avverkningar att exponeras, vilket medför att andra, mindre nogräknade arter vandrar in och ger en mindre intressant artsammansättning av mossor och kärlväxter.
3. Brandområdets potential som biotop för vedinsekter och svampar går förlorad.
4. Negativ påverkan på Bränningeåns lövravin kan inte uteslutas.
5. Dalgången söder om Bränningeberget med sin höga diversitet och innehåll av många ovanliga växtarter riskerar att utarmas vid en kraftig påverkan.
6. Den gamla barrskogen i väster har sannolikt höga naturvärden kopplade till svamparna och riskerar vid en exploatering försvinna genom avverkning eller förändrat lokalklimat.

Slutsats: En eventuell exploatering kommer att få betydande konsekvenser för den biologiska mångfalden i området. Skadorna är av sådan grad att de inte kan ersättas med kompensationsåtgärder.

Litteratur

ArtDatabanken 2015: Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU. Uppsala.

Artportalen, uttag 6.11.2016: www.artportalen.se

Borg, C. 2014: Naturvärdesinventering av Bränninge Gård 1:19, Södertälje kommun, Stockholms län. WSP Sverige AB.

Elmqvist, H. 2016: Inventering av fjärilar vid Bränninge gård. Rapport.

Hallingbäck, T. 2016: Mossor – en fältguide. Naturcentrum, Stenungssund.

Moberg, R. & Hultengren, S. 2016: Lavar. En fältguide. Naturcentrum AB. Stenungsund.

Nitare, J. 2000: Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag.

Norén, M., Nitare, J., Larsson, A., Hultgren, B. & Bergengren, I. 2002: Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen.

Regeringskansliet 2007: Artskyddsförordningen 2007:845. Miljö- och Energidepartementet.

Rydberg, H. & Wanntorp, H.-E. 2001: Sörmlands Flora. Botaniska Sällskapet i Stockholm.

Skogsstyrelsen 1995: Kodförteckning för inventering av nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering 2016: <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se> (uttag 2016-11-10)

SIS 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, bedömning och redovisning. Svensk Standard SS 199000:2014.

SIS 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – komplettering till SS 199000. Teknisk rapport, SIS-TR 1999001:2014. Version 2013-03-26.

Virtuella herbariet, uttag 18.11.2016: <http://herbarium.emg.umu.se/>

Bilaga 1

Inventering av fjärilar vid Bränninge gård

genomförd den 2016-09-15 av Håkan Elmqvist.

Ett blåbandat ordensfly visade sig under kvällen.

Inventering av fjärilar vid Bränninge gård den 15 september 2016.

Inventeringen har utförts av Håkan Elmqvist, Mariefred, på uppdrag av Linnea-Natur och Ekologi.

Inventeringens utförande

Inventeringen utfördes med hjälp av två ljusfällor (belysta uppspända vita dukar) i ravinen öster om ån (RT 90 65588/16048) och 10 vinindränkta lockbetessnören längs vägen. Platsen bedömdes visuellt som den lämpligaste med tanke på topografi och växtlighet med olika lövträd. Insekter flyger gärna i skogskanter som utmed vägar eller raviner. Kvällen var ovanligt varm under inventeringstillfället, +18°C från mörkrets inbrott vid 19.30-tiden. Väderleken var molnig med en periodvis svag vind.

Artlista (Samtliga noterade arter vid inventeringstillfället.)

Numreringen hänförs till 'Katalog över svenska fjärilar' 2016.

Mängdförekomsten anges som:

1 ex. = ett exemplar, Enstaka ex. = 2 - 3 exemplar, Flera ex. = 4 - 9 exemplar, Allmän = >9 exemplar.

Svenska namn	Vetenskapliga namn	Mängdförekomst
935 Kärdborreplattmal	<i>Agonopterix arenella</i>	Enstaka ex.
2022 Fläckhöstvecklare	<i>Acleris laterana</i>	Enstaka ex.
2031 Inbukad videhöstvecklare	<i>Acleris emargana</i>	Enstaka ex.
2038 Vitbrokig rosenhöstvecklare	<i>Acleris variegana</i>	Enstaka ex.
2947 Käringtandsmott	<i>Oncocera semirubella</i>	1 ex.
3579 Brunbandad fältmätare	<i>Pennithera firmata</i>	Allmän
3610 Brungrön fältmätare	<i>Chloroclysta siterata</i>	Flera ex.
3613 Spetsvinklad fältmätare	<i>Dysstroma citrata</i>	Enstaka ex.
3632 Mellanhöstmätare	<i>Epirrita christyi</i>	Allmän
3715 Streckad enmalmätare	<i>Eupithecia pusillata</i>	Enstaka ex.
3941 Barrskogsmätare	<i>Hylaea fasciaria</i>	1 ex.
4065 Trådspinnarfly	<i>Rivula sericealis</i>	Enstaka ex.
4231 Sikelfly	<i>Laspeyria flexula</i>	1 ex.
4233 Palpfly	<i>Trisateles emortualis</i>	1 ex.
4252 Blåbandat ordensfly	<i>Catocala fraxini</i>	1 ex.
4343 Vitfläckt glansfly	<i>Deltote pygarga</i>	1 ex.
4355 Pyramidbuskfly	<i>Amphipyra pyramidea</i>	1 ex.
4364 Hagtornsfly	<i>Allophyas oxyacanthae</i>	Enstaka ex.
4502 Vitfläckigt ängsfly	<i>Crypsedra gemmea</i>	1 ex.
4512 Kärdborrfly	<i>Gortyna flavago</i>	Enstaka ex.
4627 Mörkbandat gulvingsfly	<i>Tiliacea aurago</i>	Enstaka ex.
4631 Violettbandat gulvingsfly	<i>Xanthia togata</i>	1 ex.
4642 Gulrött backfly	<i>Agrochola helvola</i>	Enstaka ex.
4645 Tvärinjerat backfly	<i>Agrochola circellaris</i>	1 ex.
4896 Hallonjordsfly	<i>Diarsia rubi</i>	1 ex.
4947 Gulfläckigt jordsfly	<i>Xestia xanthographa</i>	1 ex.
4950 C-tecknat jordsfly	<i>Xestia c-nigrum</i>	1 ex.

Rödlistade arter

Internationella naturvårdsunionen (IUCN) har uppställt olika kategorier för hotade arter den så kallade 'rödlistan'. Kategorierna är **nationellt utdöd** (RE), **akut hotad** (CR), **starkt hotad** (EN), **sårbar** (VU) och **nära hotad** (NT). Ingen av ovanstående arter anses vara hotad och är därför ej rödlistad.

Bedömning av fjärilsförekomsten

Samtliga fjärilar lockades enbart till ljusfällorna. Även om ingen av dessa arter är rödlistad var ändå mängden fjärilar som visade sig intressant. Generellt har de senaste åren bjudit på en förvånansvärd individfattigdom gällande både dag- och nattfjärilar liksom andra insekter. Dålig väderlek under de senaste somrarna har anförts som en förklaring. Därför är individrikedomen av fjärilar på denna plats anmärkningsvärd. De rådande förhållandena denna kväll med hög temperatur och svag vind gynnar naturligtvis flygaktiviteten hos insekterna, men individantalet bör även bero på stora populationer av vissa arter och att biotopen är gynnsam för dem.

Tillägg

Vid ett tidigare besök den 6 juli samma år av Hans Rydberg konstaterade han nedanstående bastardsvärmarearter vid Lanarstjärt (RT 90 655809/160516). Samtliga, faller under rödlistekategorin 'nära hotad' (NT).

2599 Mindre bastardsvärmare

Zygaena viciae

2601 Sexfläckig bastardsvärmare

Zygaena filipendulae

2602 Bredbrämad bastardsvärmare

Zygaena lonicerae

Mindre bastardsvärmare

Sexfläckig bastardsvärmare

Bredbrämad bastardsvärmare

Dnr 2015-01364

PLANPROGRAM FÖR
VERKSAMHETSOMRÅDE VID
SÖDERTÄLJE SYD
del av fastigheterna Pershagen 1:4 och
Bränningegård 1:1

inom Pershagen och Bränningegård
i Södertälje

Upprättad juni 2017

SAMRÅDSHANDLING

Arbetsgrupp Södertälje kommun:

Magnus Ericson	planarkitekt t.o.m maj 2017
Liselotte Löthagen	miljöplanerare
Caroline Hillerdal Ljungkvist	miljökontoret
Anders Eklind	utredningsingenjör trafik
Andreas Klingström	planchef

Arbetsgrupp Sweco:

Sara Bergvin	uppdragsledare t.o.m. nov 2016
Yvonne Seger	handläggare plan t.o.m. nov 2016
	uppdragsledare fr.o.m. dec 2016
Åsa Hermansson	landskap, nationella miljömål
Thomas Reblin	geoteknik
Jennie Brundin	naturmiljö m.m.
Karin Janson	vattenverksamhet
Anders Selmer	salamandrar och groddjur

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 BAKGRUND OCH SYFTE	1
Bakgrund	1
Planeringens syfte	1
Vad är kommunal planering?	2
2 FÖRUTSÄTTNINGAR	3
2.1 Markägoförhållanden	3
2.2 Befintlig bebyggelse.....	3
2.3 Gällande planer m.m.	4
2.4 Riksintressen	4
2.5 Miljö kvalitetsnormer	6
2.6 Geoteknik	6
2.7 Vattenplan.....	8
2.8 Strandskydd.....	8
2.9 Natur och vegetation	8
2.10 Kulturmiljö.....	11
2.11 Rekreation och friluftsliv	11
2.12 Jordbruk	11
2.13 Teknisk försörjning.....	13
2.14 Trafikförutsättningar.....	13
2.15 Service	14
2.16 Hälsa och säkerhet.....	15
3 FÖRSLAGET	18
3.1 Planområdets avgränsningar.....	18
3.2 Områdesindelning	18
3.3 Verksamhetskvarter och logistik (JZ)	18
3.4 Handel, hotell och övrig service mm (HOZ).....	18
3.5 Tekniska anläggningar (E).....	19
3.6 Naturmark (NATUR).....	19
3.7 Vatten och avlopp.....	20
3.8 Gatunät (LOKALGATA)	21
3.9 Kollektivtrafik	21
4 KONSEKVENSER	22
4.1 Utgångspunkter	22
4.2 Miljöbedömning	22

4.3 Miljökonsekvensbeskrivning	25
4.4 Konsekvenser övrig miljö	27
4.5 Konsekvenser hälsa, risk och säkerhet	28
4.6 Mellankommunala frågor	29
4.7 Påverkan på riksintressen	30
4.8 Påverkan på de nationella miljömålen.....	31
5 FORTSATT PLANERING	34
5.1 Samråd	34
5.2 Detaljplaneläggning	34
5.3 Behov av utredningar och ytterligare underlag	34
5.4 Tillstånd vid genomförande	34
5.5 Tidplan	35
6 KÄLLOR	36

1 BAKGRUND OCH SYFTE

Bakgrund

Planprogrammet omfattar ett logistik- och verksamhetsområde vid Södertälje Syd. Området omfattar del av fastigheten Pershagen 1:4 och del av Bränninge gård 1:1 (Träsket). Området är beläget väster om Pershagen och E4 och nordost om Bränninge gård. I väster avgränsas området av järnvägen, Västra stambanan. I söder gränsar området mot Bränningeån.

Området har goda logistikförhållanden. Det har direkt anslutning till E4, strax söder om järnvägsstationen Södertälje Syd och cirka 1 km väster om Södertälje hamn.

Strax norr om området ligger de sydligaste delarna av Scantias industriområden.

Kilenkrysset AB har förvärvat huvuddelen av marken av Södertälje kommun. Kilenkryssets verksamhet är främst inriktad på att utveckla lager, kontors- och logistikfastigheter.

Planeringens syfte

Detaljplaneprogrammet syftar till att skapa förutsättningar att utveckla planområdet som ett verksamhetsområde med logistikcentrum för i första hand lager-, kontors- och logistikfastigheter i anslutning till E4 och de befintliga industriområdena i anslutning till stationsområdet vid Södertälje Syd.

Norra delen av området, som ägs av Södertälje kommun och som ligger i direkt anslutning till avfarten från E4 och den nya planerade Tvetaleden, fungerar som huvudinfart till området och här kan olika former av service, handel och hotell etableras.

Inom det övriga logistik- och verksamhetsområdet kan även verksamheter etableras för service, tillverkning med tillhörande försäljning, och handel med skrymmande varor ske, dvs verksamheter med begränsad omgivningspåverkan.

Foto 1 Flygbild från norr över planområde. I förgrunden syns avfarten från E4 med cirkulationsplatsen för tillfart till området. Den röda pilen visar huvudinfarten till planområdet.

Vad är kommunal planering?

Kommunen är ansvarig för att det finns en övergripande planering som beskriver hur mark inom kommunen är tänkt att användas. Planeringen syftar till att på ett bra och effektivt sätt använda mark och vatten inom kommunens gränser.

Planeringen sker både på en översiktlig nivå, som behandlar utvecklingen i hela kommunen (*översiktsplan*), och mer lokalt genom så kallade *detaljplaner*. Dessa planeringsprocesser grundar sig på lagstiftningen: plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken.

En detaljplan berör ett mindre område och ska ge en samlad bild av hur marken används idag och hur den är tänkt att förändras eller bevaras. Detaljplanen är juridiskt bindande.

Detaljplaneprogram

Det finns inget krav på att ett detaljplaneprogram ska tas fram inför detaljpaneläggning. Programmet kan ge stöd för att närmare ange mål och utgångspunkter för det kommande detaljplanearbetet och är en viktig vägledning för det fortsatta planarbetet.

Kommunen har bedömt att ett planprogram ska tas fram för utvecklingen av området vid Södertälje Syd. Arbetet inleds med insamling av information om området, så som geotekniska förhållanden, natur- och kulturvärden, vattenfrågor med mera. Utifrån områdets förutsättningar utarbetas ett översiktligt förslag för hur området kan utvecklas.

Programmet skickas därefter ut på samråd till de sakägare, boende och myndigheter som berörs. Efter samrådet sammanställer man de yttranden och kommentarer som har inkommit i en samrådsredogörelse och planförslaget bearbetas utifrån inkomna synpunkter.

Plansamråd

Ett förslag till detaljplan upprättas sedan utifrån programmets intentioner. Det kan ibland bedömas lämpligt att dela upp programområdet i flera detaljplaner.

Planförslaget ska precis som programhandlingarna skickas ut på samråd till de sakägare, boende och myndigheter som berörs. Efter samrådet sammanställer man de nya tankar och kommentarer som inkommit i en ny samrådsredogörelse.

Granskning

Planförslaget bearbetas utifrån inkomna synpunkter. Därefter går planförslaget ut på granskning samtidigt som det ställs ut på stadshuset. Samråds-kretsen av sakägare, boende och myndigheter har möjlighet att lämna in synpunkter. De sammanställs sedan i ett granskningsutlåtande.

Antagande och laga kraft

Detaljplanen ska sedan antas och tre veckor efter att antagandebeslutet anslagits på kommunens anslagstavla vinner det laga kraft om ingen behörig sakägare överklagar beslutet.

Process detaljplaneprogram

Planprocess detaljplaner

Figur 1 Planprocessen

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 Markägoförhållanden

Kilenkrysset AB har av Södertälje kommun förvärvat huvuddelen av marken. Fastighetsbildning pågår.

Södertälje kommun äger marken i norra delen av området, vid avfarten från E4.

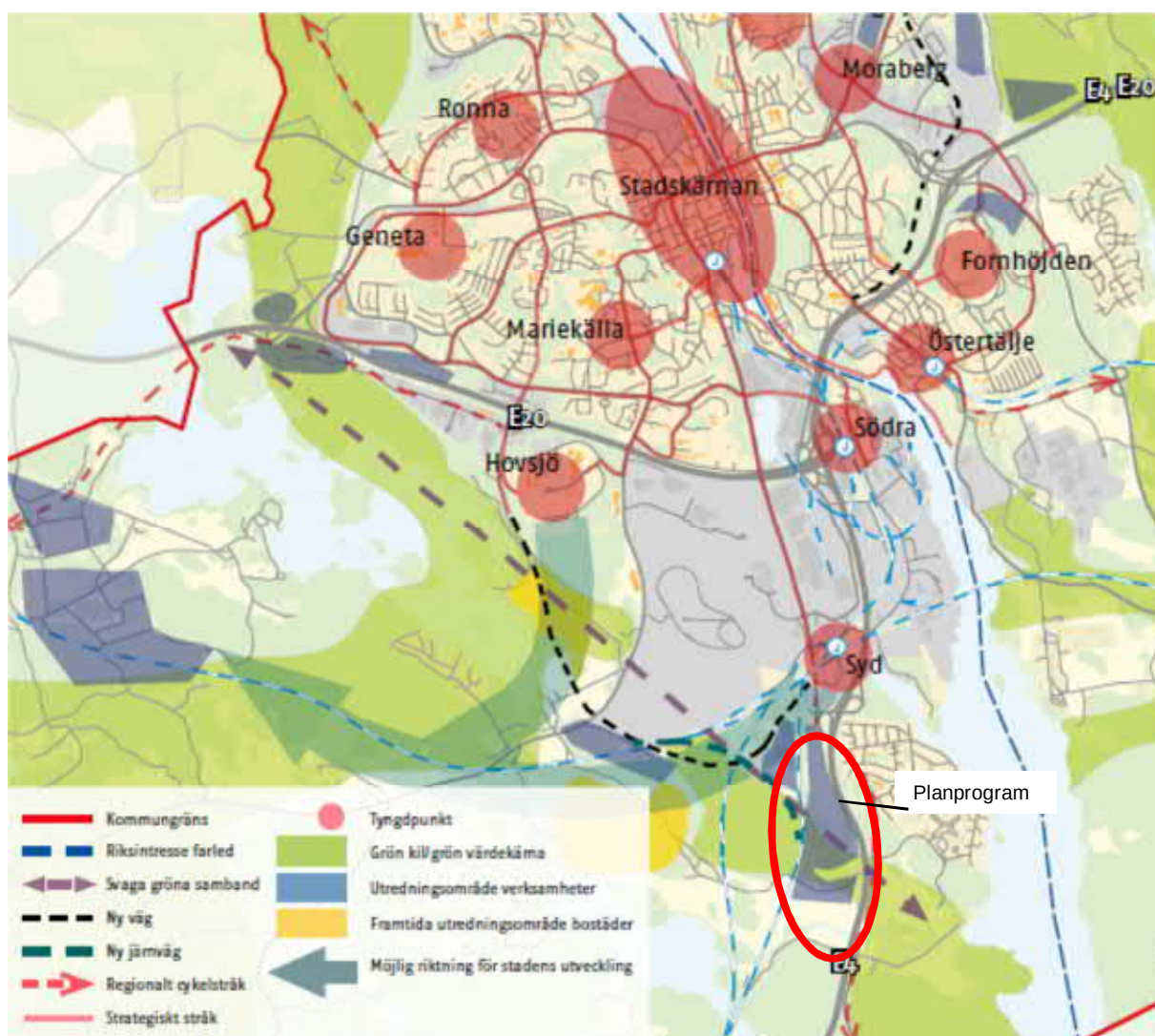
2.2 Befintlig bebyggelse

Inom området finns två bostadshus med uthus. Ingen permanent boende finns längre i området. De befintliga byggnaderna nyttjas tillfälligt av exploatören.

Närmsta bostadsbebyggelse finns i Pershagen och vid Bränninge gård. Bebyggelsen är avskild från planområdet genom E4:s höga vägbank.

Väster om planområdet finns bostadsbebyggelse i Kvesta cirka 700 meter från planområdet. Bebyggelsen skiljs från planområdet av två sträckningar av stambanan.

Cirka 500 meter norr om planområdet ligger bostadsbebyggelsen i Gläntan. Bebyggelsen skiljs från planområdet dels av Västra stambanan, dels av Svealandsbanan.

Figur 2 Utdrag ur Översiktsplan 2013-2030 Framtid Södertälje, strategikarta

2.3 Gällande planer m.m.

Kommunal planering

Översiktsplan 2013-2030

I den kommuntäckande översiktsplanen 2013-2030 för Södertälje kommun redovisas en målbild för samhällsbyggandet i Södertälje kommun. Planområdet ligger inom ett stråk som redovisas som utredningsområde för verksamheter.

Södertälje Syd redovisas som en tyngdpunkt för förtätning. Enligt översiktsplanens principer för utveckling av tyngdpunkter anges:

Södertälje Syd har en regional koppling genom stambanan som passerar. Potentialen på sikt är stor för företagsetablering med närheten till hela regionen och den täta kopplingen till Södertälje centrum. Syd kan även bli motorn i utvecklingen av Tvetastaden.

Restriktionskartan i översiktsplanen redovisar ett svagt grönt samband, klass 2 mellan Hallsfjärden mot Tvea och Måsnaren.

RUFS – regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Området ingår delvis i den avgränsning som redovisas som regional stadskärna i RUFS 2010. I planen redovisas även två logistikcentrum varav ett vid Södertälje hamn, Södertälje Syd och väster/söder ut kring väg- och järnvägskommunikationerna.

I den regionala planen redovisas även det svaga gröna sambandet som beskrivits ovan under översiktsplanen.

Arbete pågår med att ta fram nästa regionala utvecklingsplan, *RUFS 2050*. Under sommaren och hösten 2017 är detta förslag utställt. Området ingår fortfarande delvis i redovisad regional stadskärna och berör svagt grönt samband.

Detaljplan och områdesbestämmelser

Inga detaljplaner eller områdesbestämmelser finns inom området.

Markavvattningsföretag

Den norra delen av planområdet berörs av ett markavvattningsföretag rörande utdikning av "vattenskadad mark" – Bränninge dikningsföretag, fastställt 1922. Markavvattningsföretaget berör fastigheterna Bränninge gård 1:1 och Pershagen 1:4⁵, dvs enbart det område som i dagsläget ägs av Södertälje kommun och som är aktuellt för exploatering.

2.4 Riksintressen

Planområdet berörs inte av några riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Planområdet angränsar i väster till riksintresse för kommunikation (järnväg) och i öster till riksintresse för kommunikation (väg) enligt 3 kap. 8§ miljöbalken. Se vidare sid 10, *Trafikförutsättningar*.

Cirka en kilometer väster om planområdet finns ett Natura 2000-område, Kvedesta, som är en åsbarrskog och utgör riksintresse enligt 4 kap. 8§ miljöbalken.

Tabell 1 Miljökvalitetsnormer ytvatten

YTVATTEN		Ekologisk status		Motiv till att god ekologisk status inte uppnås .	Kemisk ytvattenstatus (exkl. kvicksilver) ¹	
Vattenförekomst, namn	EU-ID	Ekologisk status 2009	Kvalitetskrav och tidpunkt		Status 2009	Kvalitetskrav och tidpunkt
Hallsfjärden	SE590740-174135	Måttlig ekologisk status	God ekologisk status 2021	Övergödning	God	God 2015
Bränningeån	SE655894-160406	Otillfredsstäl lande ekologisk status ³	God ekologisk status 2021	Övergödning och kontinuitetsförändringar.	God	God 2015

¹ Inga ytvattenförekomster i Sverige uppnår god kemisk status med avseende på kvicksilver.

² Morfologiska förändringar innebär att vattenförekomsten är rätad, rensad, kanaliserad, invallad eller på annat sätt fysiskt förändrad.

³ Preliminär status för 2015 är måttlig ekologisk status.

Figur 3 Karta riksintressen, strandskydd, markavvattning samt svagt grönt samband enligt översiktsplanen

2.5 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap. miljöbalken. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt, till exempel ”god status 2015”.

Syftet är att tillståndet i våra vatten inte ska försämrats och att alla vatten ska uppnå en bestämd miljökvalitet.

Vattenförekomsterna inom Södertälje kommun hör till Norra Östersjöns vattendistrikt.

Av tabellen på föregående sida framgår de **sjöar, vattendrag och kustvatten** i närheten av planområdet som omfattas av miljökvalitetsnormer för vatten samt statusklassificering enligt senaste klassning. Begreppen ”måttlig ekologisk status”, ”god ekologisk status” etc finns definierade i Vattenmyndighetens föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster.

Inga **grundvattenförekomster** som omfattas av miljökvalitetsnormer finns inom eller i närheten till planområdet.

Planområdet avrinner till vattenförekomster som idag inte uppfyller miljökvalitetsnormerna god ekologisk status, inte heller god kemisk status med avseende på kvicksilver. Hänsyn krävs i fortsatt planering. Detta kommer att studeras vidare i kommande detaljplanläggning.

2.6 Geoteknik

Enligt SGU:s jordartskarta utgörs norra delen av planområdet av kärrtorv och södra delen av glacial lera. Höjdnallarna vid Eneberg utgörs av berg och morän.

Följande geotekniska utredningar har varit tillgängliga vid planarbetet för olika delar av planområdet:

- **1.** Geotekniskt underlag från Trafikverket om förhållandena utmed stambanan. Geotekniska ritningar och utdrag ur BIS anseende geotekniska åtgärder.
- **2.** Redogörelse för geoteknisk undersökning inom del av Bränninge Gård i Pershagen i Södertälje kommun. Aspegrens ingenjörsfirma AB, 1976-04-26.
- **3.** Översiktlig geoteknisk utredning av möjliga förstärkningsåtgärder inom Träsket. J&W, 1991-04-10.
- **4.** Kortfattad PM angående mark- och grundläggningsförhållanden. Ulf Johnson Geo AB, 2006-09-01.

Översiktliga geotekniska undersökningar i syfte att bestämma mäktighet hos lösa jordlager har utförts inom kärrområdet, se sammanställning ovan. Inom övriga delar av planområdet har inga geotekniska undersökningar varit tillgängliga.

Enligt utförda undersökningar inom kärrområdet (undersökning 1 och 2), består den naturligt lagrade jorden överst av organisk jord (torv och gyttja) och lera som underlagras av morän. Den organiska jordens mäktighet varierar mellan 1-3 m och lerans mäktighet mellan 6-11 m. Under lerans finns lager av fastare sediment, sannolikt sand varvat med lösare jordlager. Djupet till fastare jordlager av morän uppgår till 7-17 m. Den organiska jorden och leran bedöms utifrån utförda sonderingar ha mycket låg skjuvhållfasthet och vara mycket sättningsbenägen vid belastning.

Inom delar av kärrområdet har fyllningsmassor utlagts vid olika tidpunkter. I den norra delen återfinns fyllnadsmassor som legat i minst 40 år. Inom den västra och södra delen finns fyllnadsmassor som utlagts i samband med utbyggnaden av trafikplatsen Södertälje Syd. Dessa massor har legat i minst 20 år.

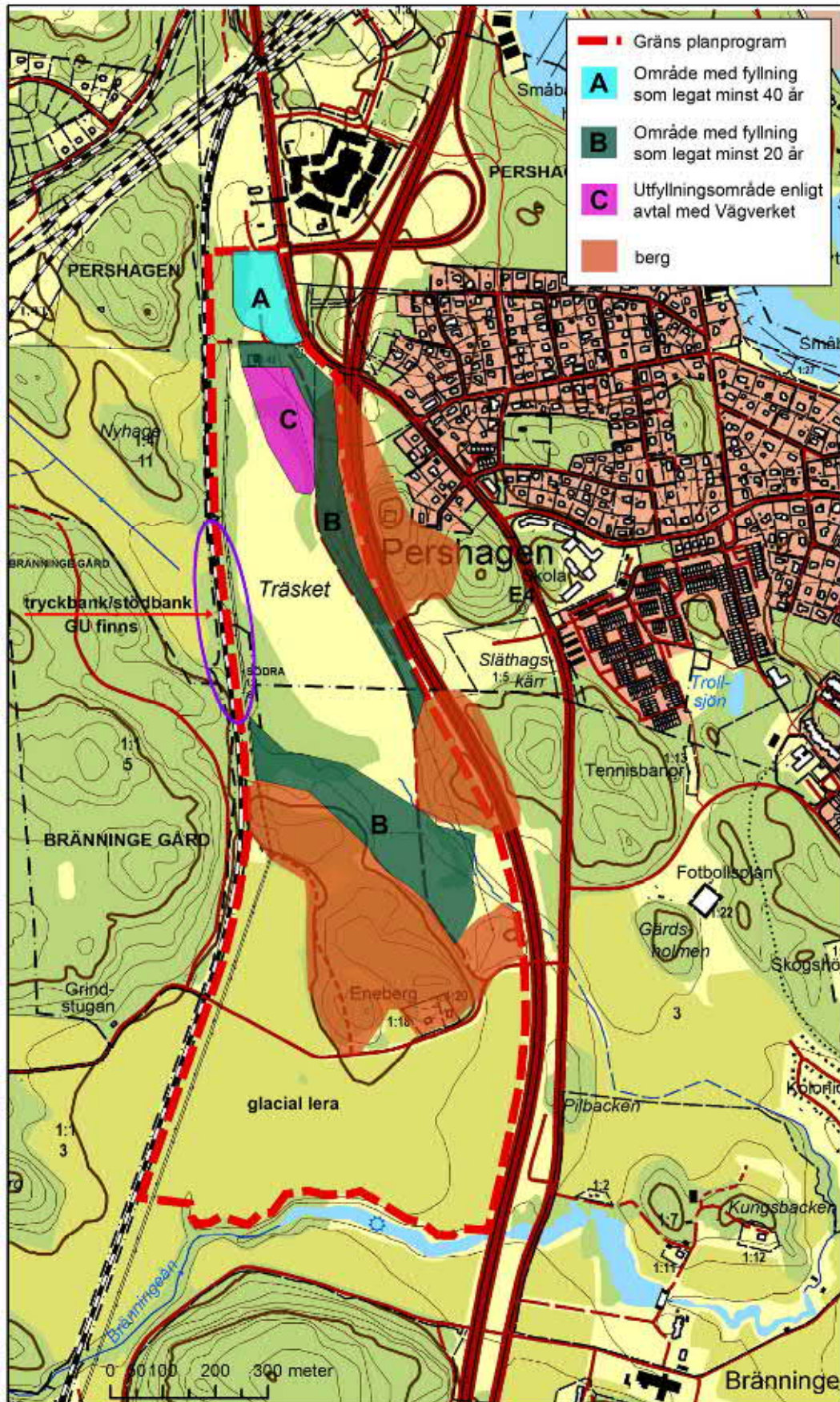
Järnvägsbanken ligger som delvis på område med lera och har tryckbankar på del av sträckan.

I vidstående karta redovisas kända genomförda markåtgärder, som påverkar de geotekniska förutsättningarna.

Område A = fyllning som legat minst 40 år

Område B = fyllning som legat minst 20 år

Område C = utfyllnadsområde enligt avtal med Vägverket för massor från anläggande av ny avfart från E4.

Figur 4 Geoteknisk sammanställning av kända geotekniska åtgärder inom planområdet

2.7 Vattenplan

Det pågår ett arbete med att ta fram en vattenplan för Södertälje kommun för att säkerställa att miljö-kvalitetsnormerna (MKN) uppfylls och säkerställa att MKN följs upp vid miljöprovning samt i ärenden enligt plan- och bygglagen. Bränningeåns avrinningsområde utgör pilotprojekt i detta arbete. Planområdet berör detta avrinningsområde.

2.8 Strandskydd

Generellt strandskydd på 100 meter gäller utmed Bränningeån enligt 7 kap 13 – 18 §§ miljöbalken. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för rörligt friluftsliv och bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

Inom ett strandskyddsområde får inte:

- 1 nya byggnader uppföras,
- 2 allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
- 3 grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller
- 4 åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

För att kunna bygga inom strandskyddsområde krävs att strandskyddet hävs i detaljplan eller att dispens ges från strandskyddet. För detta krävs särskilda skäl.

2.9 Natur och vegetation

Planområdet kan delas in i tre olika naturtypsområden. Den norra delen som består av Träsket, den mittersta delen som är en höjd med löv- och barrträd och den södra delen, åkermarken.

Följande utpekade för naturvärden finns (se karta sid 9):

Sumpskog

Träsket utgör en kärrskog som domineras av Salixarter. Enligt länsstyrelsens våtmarksinventeringen är Träsket ett VMI klass-4 objekt, vilket innebär att våtmarken är kraftigt störd.

Nyckelbiotoper

- barrnaturskog sydväst Träsket
- aspskog söder om Träsket
- lövskogslund i Bränningeåns ravin

Rödlistade arter

Enligt Artportalen har tre rödlistade insekter observerats inom området: orange rödbeck, stekelbock och jättesvampmal (samtliga nära hotad, NT). Flera rödlistade arter har observerats.

Vid naturvärdesinventeringen hittades en större vattensalamander samt en huggorm, vilka är fridlysta. Även andra observationer har gjorts inom planområdet av större vattensalamander, som omfattas av EU:s art- och habitatsdirektiv.

Naturvärdesinventering

En naturvärdesinventering har tagits fram för planområdet av WSP år 2012. Naturvärdesbedömningen är gjord enligt Skogsbiologerna AB:s metodik och baseras på att mäta de egenskaper i naturen - strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. - som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur, det vill säga biologisk mångfald.

Inom området förekommande naturtyper har klassats på en gemensam skala utifrån naturvärde, där klasserna är:

- Klass I: Mycket höga naturvärden - Rikligt med förutsättningar för biologisk mångfald (>20 poäng)
- Klass 2: Höga naturvärden - Påtagligt med förutsättningar för biologisk mångfald (15-20 poäng)
- Klass 3: Naturvärden - Vissa förutsättningar för biologisk mångfald (5-15 poäng)
- Klass 4: Låga naturvärden - Vardagslandskap (0-5 poäng)

Delområden bedöms inte enligt Skogsbiologernas metodik om de inte är skogsområden eller om det är uppenbart att de har få inslag av de faktorer som enligt metoden ger förutsättningar för en rik biologisk mångfald, som t.ex. gamla, grova träd och död ved. Naturvärdesbedömning görs då genom att förutsättningarna för biologisk mångfald uppskattas utifrån förekomst av faktorer och funktioner som är viktiga i just den naturtypen. För dessa områden har inte värdena angetts med klassbeteckning utan med värdeord. Följande tolkning har gjorts mellan klassbeteckning och värdeord:

- Högt naturvärde = klass 2
- Visst naturvärde = klass 3
- Begränsat naturvärde = klass 4

Höga naturvärden bedöms finnas sydväst om Träsket samt inom själva Träsket (område 11, 12 och 8).

Inventeringens delområde 11, som ligger väster/-sydväst om Träsket, utgörs av fuktig granskog med gott om rotvältor, örter, mossor och svampar. Delområdet har fått klass 1 med mycket goda förutsättningar för goda förutsättningar för biologisk mångfald.

Inventeringens delområde 12, som motsvarar del av nyckelbiotopen med barrnaturskog, består till stor del av grova tallar och död ved. Delområdet har fått klass 2 och bedöms ha goda förutsättningar för biologisk mångfald.

Det vassbevuxna Träsket (delområde 8) är enligt naturvärdesinventeringen troligen lekområde för större vattensalamander och groddjur. Området kan vara häckningslokal för sångare och andra småfåglar (och även andra fåglar har det senare visats sig). Naturvärdet bedöms vara högt.

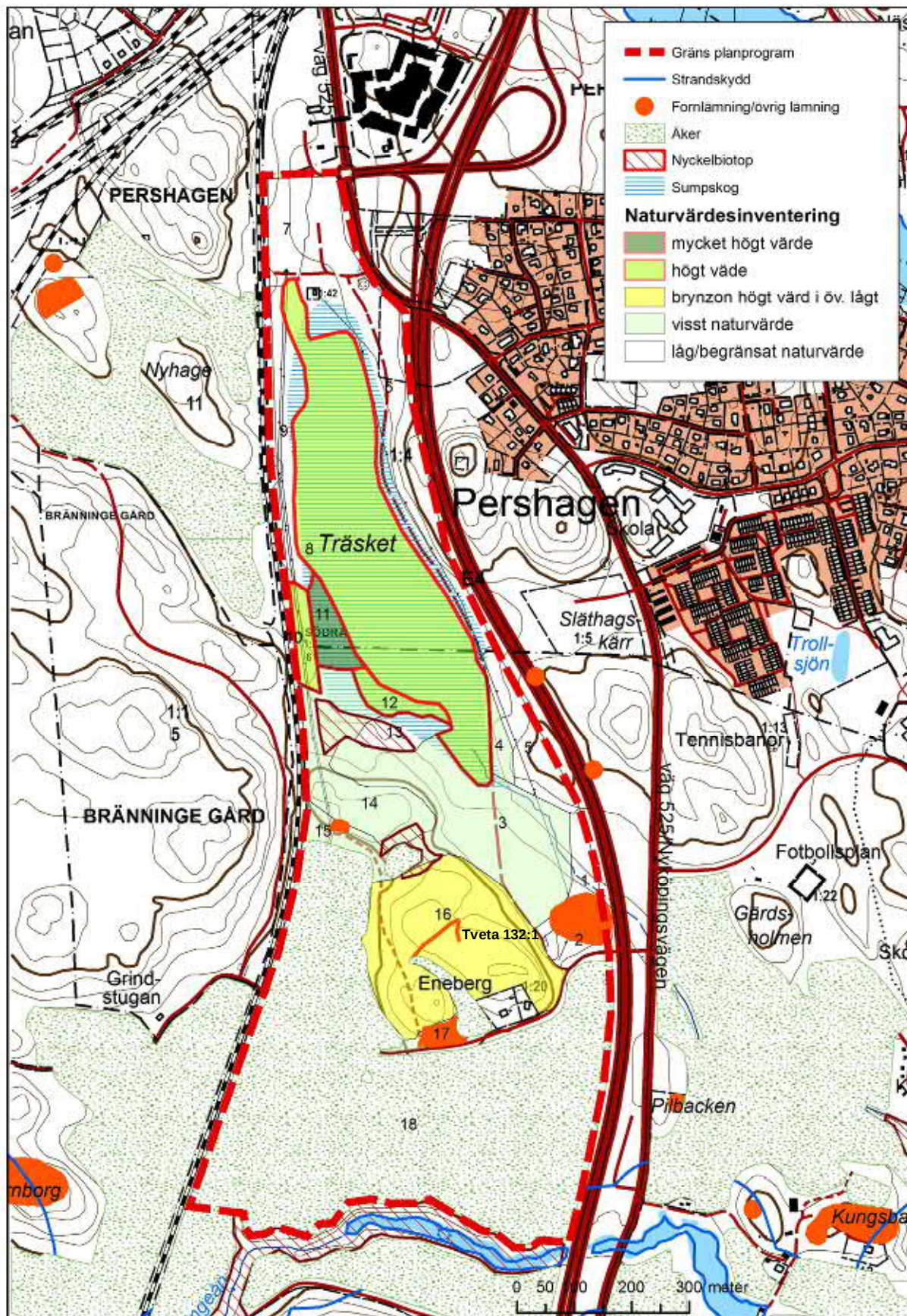
Tabell 2 Redovisning av delområden i naturinventering, se karta nästa sida

Område	Naturtyp	Värdebedömning
1	Torr gräsmark, husgrund mm	Begränsat naturvärde
2	Frisk gräsmark med inslag av stora träd	Begränsat naturvärde förutom stora träden
3	Fuktig gräsmark med fördämning och damm	Visst naturvärde
4	Sumpskog	Klass 3, vissa förutsättningar för biologisk mångfald
5	Blandskog	Lågt naturvärde
6	Halvöppet område utmed E4	Lågt naturvärde
7	Sumpskog med nyanlgad grusväg	Begränsat naturvärde
8	Vassbevuxna träsket	Högt naturvärde
9	Sumpskog, delvis påverkad av ny mindre väg.	Relativt lågt naturvärde
10	Torr gräsmark, torrbacksflora	Relativt högt naturvärde

11	Gammal fuktig granskog	Klass 1, goda förutsättningar för biologisk mångfald
12	Skog med gott om grova träd	Klass 2, påtagliga förutsättningar för biologisk mångfald
13	Ung skog	Begränsat naturvärde, övervintring groddjur
14	Höjd med hållmark och grova träd	Måttlig förutsättning för biologisk mångfald
15	Skog och gammal tomt	De gamla träden värdefulla
16	Trädvegetation kring äldre väg	Några gamla träd, i övrigt trivial skog
17	Öppen gräsmark	Begränsat naturvärde
18	Åkermark med kantzoner, åkerholme	Små förutsättningar för biologisk mångfald

Översiktsplanen – gröna kilar

I översiktsplanen redovisas översiktligt områden med hänsyn till natur och rekreation som kan sägas utgöra gröna kilar, dvs stora sammanhängande naturområden. Ett sådant svagt samband (klass 2) redovisas mellan Bränninge gård och upp mot Tveta, genom mellersta delen av planområdet. Se karta sid 2.

Figur 5 Karta kultur- och naturvärden

2.10 Kulturmiljö

En arkeologisk utredning har gjort av Kraka kulturmiljö AB efter beslut av Länsstyrelsen. Länsstyrelsens bedömning utifrån denna utredning är att det inte finns några ytterligare fornlämningar inom planområde utöver den stensträng (Tveta 132:1), som finns på bergsryggen vid Eneberg. Länsstyrelsen bedömer att marken runt fornlämningen bör avsättas till naturmark och naturmarksområdet bör vara tillräckligt stort för att skydda och bevara fornlämningen. Om markingrepp planeras i anslutning till fornlämningen måste tillstånd sökas hos Länsstyrelsen.

Inom planområdet finns även övriga kulturhistoriska lämningar från sentida bosättningar i form av tomt- och åkermark, fruktträd, någon husgrund mm. Under inventeringen påträffades ytterligare en övrig lämning, en vägbank. Länsstyrelsen konstaterar i sitt yttrande 2016-11-10 att de övriga kulturhistoriska lämningarna har dokumenterats och kräver inga ytterligare arkeologiska insatser.

2.11 Rekreation och friluftsliv

Området har inga utpekade rekreativvärden, men områdets grusvägar används för promenader, löpning med mera.

2.12 Jordbruk

Södertälje är en av de större jordbrukskommunerna i Stockholms län. Enligt översiktsplanen har kommunen den tredje största arealen åkermark och näst största antalet mjölkkor i länet. Åkermarken graderas i klasser efter dess produktionsförmåga och mycket av Södertäljes jordbruksmark är av de två högsta klasserna (klass 4 och 5) i länet¹.

Den södra delen av programområdet utgörs av jordbruksmark med 10% högre normalskördar än medelvärde i länet (klass 4). Marken arrenderas av ett jordbruksföretag i Brandalsund till spannmålsodling.

Enligt miljöbalkens grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vatten är jord- och skogsbruk av nationell betydelse. Enligt dessa bestämmelser får brukningsvärd jordbruksmark

endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

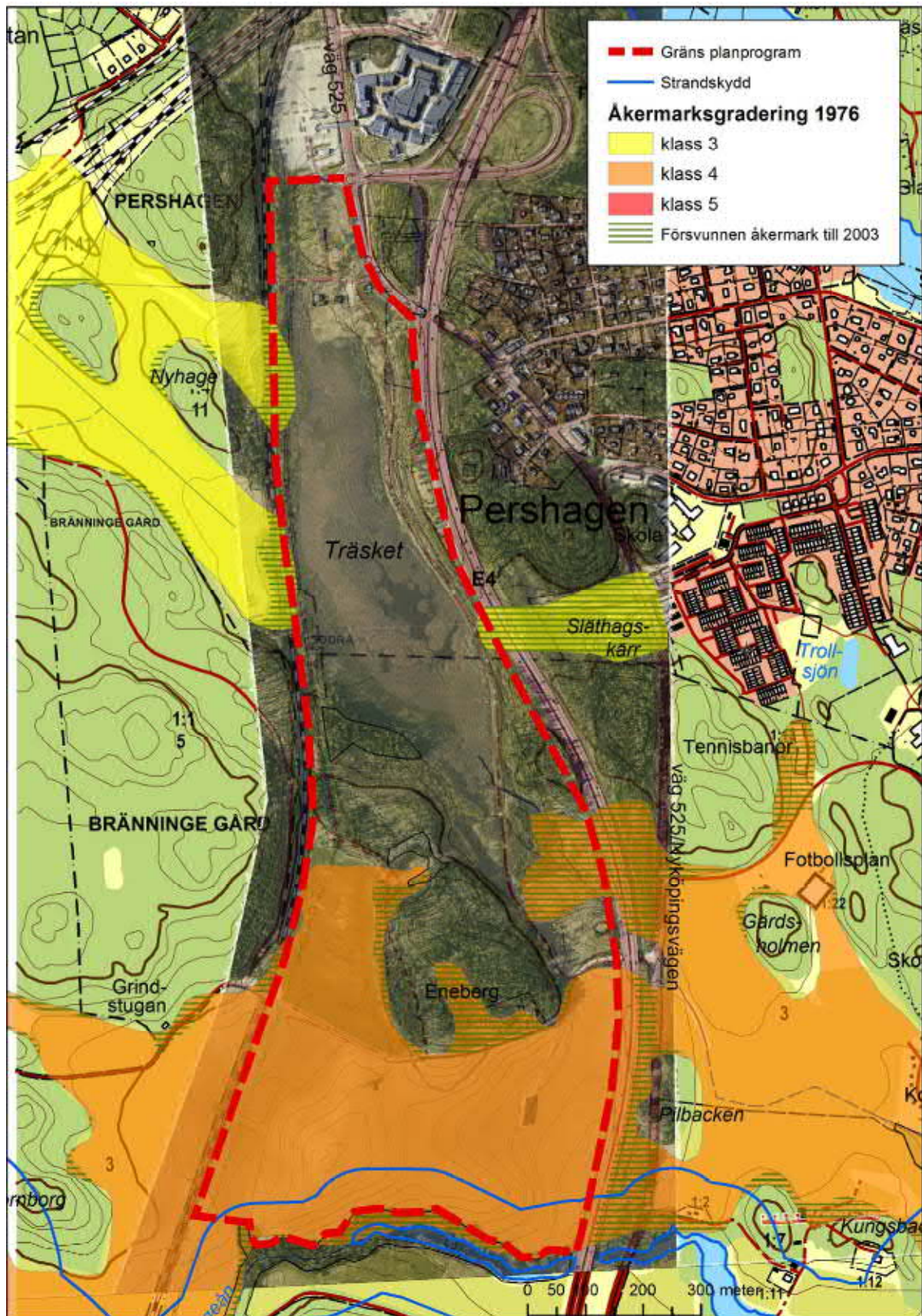
I översiktsplanen framhålls att det finns en intressekonflikt på flera platser i kommunen där brukningsvärd jordbruksmark ligger i anslutning till utpekade tyngdpunkter. En hållbar utveckling förutsätter att bebyggelse i första hand tillkommer i anslutning till tyngdpunkterna för att motverka en alltför utspridd bebyggelse men det är också viktigt att bibehålla jordbruksmark.

Markavvattningsföretag

Den norra delen av planområdet berörs av ett markavvattningsföretag, se avsnitt 2.3 *Gällande planer m.m.*. Syftet med dikningsföretaget var att dika ur ett område för att förbättra förutsättningarna för att bruka åkrarna. Diken och kulvertar är noga utritade i handlingarna som hör till beslutet. Sedan beslutet meddelades har det skett förändringar inom markavvattningsområdet. Tillståndet har dock inte omprövats. För cirka 15-20 år sedan lades schaktmassor upp i området, vilket fick till följd att diken sattes igen och området återigen kom att översvämmas. På senare år har bävvar byggt fördämningar i området, vilket har förorsakat problem nedströms. Idag finns inlopp från omkringliggande områden norr om Träsket. Utlopp sker genom en kulvert i södra delen av området.

Ett markavvattningsföretag omfattar tillståndsgiven vattenverksamhet enligt miljöbalken.

¹ Åkermarken graderades 1970 i 10 klasser efter dess produktionsförmåga. Klass 10 är åkermark med högsta produktionsförmåga, klass 8-10 finns huvudsakligen i Skåne.

Figur 6 Karta åkermark

2.13 Teknisk försörjning

Vatten- och avlopp

Det pågående arbetet med kommunens VA-plan har som mål en långsiktigt hållbar VA-försörjning som sker på ett resurseffektivt sätt.

Planområdet angränsar till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp (VA). Planområdet ska anslutas till det kommunala dricksvatten-nätet och avloppsnätet.

Dagvatten

Avvattning av planområdet sker till Hallsfjärden dels via Träsket, dels via Bränningeån direkt söder om planområdet. Träsket fungerar idag som utjämning vid större flöden. Från Träsket leder ett mindre vattendrag som är kulverterat under E4 och ansluter till Bränningeån öster om Kungsbacken. Se även under avsnitt 2.3 *Gällande detaljplaner m.m., Markavvattningsföretag*.

Förslag till ny dagvattenstrategi har tagits fram i samband med det pågående arbetet med kommunens VA-plan.

För att uppnå en långsiktigt hållbar dagvattenhantering behöver:

- hänsyn tas till extrema flöden av dagvatten i samhällsplaneringen. Det är viktigt att undvika att bygga i lågpunkter, att spara och skapa grönstruktur för dagvattenhantering på rätt plats och att skapa fria ytvattenvägar så att vattnet inte blir instängt vid extrema regn.
- utrymme finnas för dagvatten nära dess uppkomst. Förroreningar kan då fastläggas i marken eller tas upp av vegetation, grundvattenbalansen bevaras, risken för sättningar minskar och belastningen på ledningsnät och avloppsreningsverk minskar.
- en naturlig avrinning efterliknas. Systemet blir mindre känsligt för varierad nederbörd och en mer estetiskt tilltalande miljö kan skapas med mer grönska och plats för rekreation. Det ger också förutsättningar för ökad biologisk mångfald.

El och IT

I västra delen av planområdet går en högspänningsledning.

Inom norra delen av planområdet finns en mobilmast.

2.14 Trafikförutsättningar

Omgivande vägar och järnvägar

Öster om planområdet går E4, som är av riksintresse enligt 3 kap. 8§ miljöbalken. Vägen är för långväga transporter av såväl gods som personer.

Väster om planområdet går järnvägen, Västra stambanan mellan Södertälje hamn – Järna. Stambanan är av riksintresse enligt 3 kap. 8§ miljöbalken. Banan är mycket viktigt för person- och godstrafik.

Både E4 och stambanan är av nationellt intresse och ingår i det utpekade TEN-T nätet (Trans-European Transport Network).

Kollektivtrafik

Halvtimmestrafik finns med buss till Pershagen, cirka 700 meter från södra delen av planområdet. I nästan direkt anslutning till södra delen av planområdet stannar buss mot Järna, vilken dock trafikerar relativt glest.

Södertälje Syd station ligger cirka 750 meter norr om planområdet. Lokal trafik finns med SL via linjen Södertälje Centrum – Gnesta. Även busstrafik finns från Södertälje centrum.

Vägtrafik

I norra delen av planområdet finns en befintlig avfart från E4, trafikplats Södertälje Syd. Till den ansluter väg 525, Nyköpingsvägen, som är den gamla vägförbindelsen söderut från Södertälje.

På E4 är årsdygnstrafiken (/ÅDT) mellan 18 800 – 20 800 fordon på norr- respektive södergående sträckor efter av- och påfart vid Södertälje Syd. Den tunga trafiken (ÅDT) utgörs av cirka 1950-2365 lastbilar på de olika delsträckorna, vilket innebär cirka 12% tungtrafik, förutom den södergående trafiken norr om Södertälje syd där den tunga trafiken utgör 9% av den totala trafiken. Av- och påfarterna vid Södertälje Syd trafikeras av total cirka 1200 fordon/ÅDT, varav 200 lastbilar (17%). Endast Avfarten från den norrgående trafik avviker, där är det totalt 2800 fordon/ÅDT, varav 250 lastbilar (9%).

Väg 525, som går öster om planområdet och E4 via Pershagen söderut, trafikeras med totalt 1381 fordon/ÅDT, varav 81 lastbilar. Ovanstående trafiksiffror härrör från Nationella vägdaten.

I anslutning till norra delen av planområdet planeras utbyggnad av Tvetaleden, som i första hand ska koppla samman Södertälje Syd med Tvetaleden (väg 515) och sedan vidare mot Almnäs.

Gång- och cykeltrafik

Utmed Nyköpingsvägens sträckning norr om Pershagen finns utbyggd cykelväg. Genom Pershagen finns gångbana medan cykling sker i blandtrafik. Söderut från Pershagen saknas gång- och cykelbana.

I kommunens cykelplan finns förslag till utbyggnad av cykelväg inom Pershagen samt söder ut.

2.15 Service

Bensinstation finns i anslutning till trafikplats Södertälje Syd. I Pershagen finns mindre livsmedelsaffär och café. På Södertälje Syd station finns kiosk. Matställen finns vid Glashyttans värdshus samt vid Scantias anläggningar.

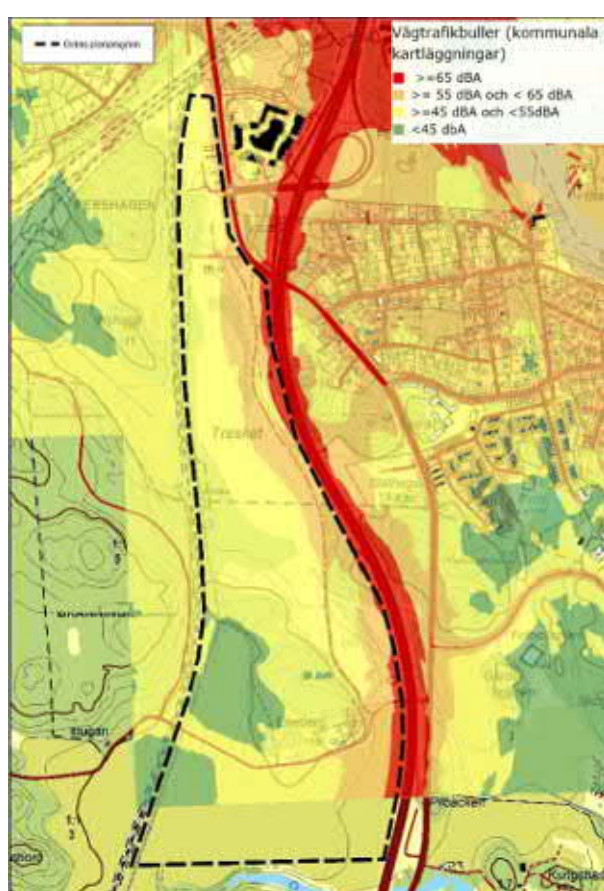
Övrig service finns i Södertälje centrum, drygt 4 km norr om planområdet.

2.16 Hälsa och säkerhet

Buller väg och järnväg

Riksdagen beslutade 1997 om riktlinjer för vägtrafikbuller och järnvägsbuller. Naturvårdsverket har senare utvecklat dessa för olika områdestyper. För arbetslokaler gäller högst 40 dBA ekvivalent ljudnivå inomhus. För nybyggda arbetslokaler gäller högst 60 dBA maximal ljudnivå inomhus.

Följande kartor visar kartläggningen av buller från vägtrafik (kommunal kartläggning) samt spårtrafik (från SL och Trafikverket).

Figur 7 Vägtrafikbuller, ekvivalentnivåer

Figur 8 Spårtrafikbuller, ekvivalentnivåer

En normal ytterväggskonstruktion dämpar ljudet med cirka 25-30 dBA. Det innebär att vid en ljudnivå utomhus på 65 dBA ekvivalentnivå kan inomhusvärden för tillåten nivå innehållas. Det innebär att det enbart kan bli problem med för höga bullernivåer inomhus inom de rödmarkerade områdena.

Kartläggningen av trafikbuller visar att större delen av planprogramområdet har ekvivalentnivåer över 55 dBA. Ingen del har under 45 dBA, vilket bedöms vara gränsen för högsta ekvivalent ljudnivå inom rekreationsområden i tätorter.

Utomhusluft

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft ställer krav på luftkvaliteten med syfte att skydda människors hälsa och miljön eller avhjälpa skador eller olägenheter på människors hälsa och miljön.

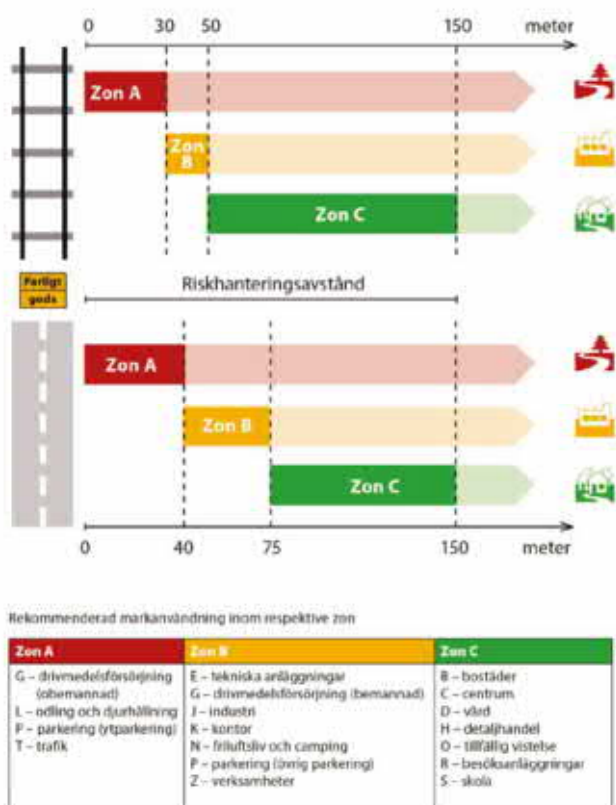
I luftkvalitetsförordningen (2010:477) anges maximala föroreningsnivåer i utomhusluften för kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, arsenik, kadmium, bly, nickel samt partiklar (PM10 och PM2,5).

Farligt godstransporter

Både E4 och Västra stambanan är prioriterade stråk för farligt gods.

Som stöd och som underlag till riktlinjer för värdering av risker används faktasammanställningen från Länsstyrelsen i Stockholms län ”Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods”. Riktlinjerna för skyddsavstånd nyttjas vid planläggningen enligt följande:

- Inom 150 m från transportled för farligt gods ska risksituation bedömas vid exploatering.
- Inom 30 meter från järnväg och 40 meter från väg lämnas byggnadsfritt och nyttjas endast för parkering o.dyl.
- I zonen 30-50 meter från järnväg och 40-75 meter från väg kan logistik och verksamheter etableras
- Personintensiva verksamheter, såsom handel och hotell, förläggs minst 50 meter från spår och minst 75 m från väg.

Figur 9 Rekommenderade skyddsavstånd mellan transportled för farligt gods och olika typer av markanvändning.
Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län.

Skred och rasrisk

I direkt anslutning till ravinen utmed Bränningeån kan skred och rasrisk föreligga.

Utanför strandskyddet på 100 meter bedöms inte skred och rasrisk föreligga.

Översvämningsrisk

Översvämningsrisker föreligger för lågpunkter inom planområdet, kring Träsket samt väster om bergsknallen vid Eneberg, se karta nästa sida.

Förekomsten av bäver i området har åstadkommit hinder för avrinning i enlighet med markavvattningsföretaget och orsakat översvämning öster om E4

Foto 2 Bränningeån och dess ravin. I bakgrunden skimtar Hallsfjärden. Till vänster i bildens förgrund syns jordbruksmarken inom planområdet och ungefär mitt i bilden E4.

Figur 9 Karta Lågpunkter med översvämningsrisk

3 FÖRSLAGET

3.1 Planområdets avgränsningar

Området avgränsat av stambanan i väster och E4 i öster. Järnvägen och vägen ligger utanför planområdet, dock ingår den del av järnvägsfastigheten som utgör tryckbank på en kortare sträcka mot Träsket. Även delar av vägområdets slänter ligger inom i planområdet som naturmark.

I norr avgränsas området av avfarten Södertälje Syd från E4 och Scanias anläggning vid Södertälje Syd. I söder avgränsas området av Bränningeån och dess ravin.

3.2 Områdesindelning

Inom planområdet planeras tre större områden med kvartersmark för verksamheter (Z). I norr planeras ett markområde som ägas av Södertälje kommun för handel och övrig service samt mindre verksamheter (HZ).

Planområdet omfattar cirka 75 ha. Totalt planläggs för cirka 40 ha verksamheter och logistik samt cirka 1 ha för handel, hotell och övrig service.

Dessutom finns en befintlig teknisk anläggning, mast (E) i den norra delen.

Då området kommer att utvecklas under en lång tidsperiod måste kommande detaljplan/er skapa förutsättningar för en blandning av verksamheter.

Följande skyddsavstånd till E4 respektive järnvägen ska tillämpas på kvartersmark.

- Inom 30 meter från järnväg och 40 meter från E4 lämnas byggnadsfritt och nyttjas endast för parkering o.dyl.
- I zonen 30-50 meter från järnväg och 40-75 meter från E4 kan byggnader för logistik och verksamheter etableras
- Personintensiva verksamheter, såsom handel, förläggs minst 50 meter från spår och minst 75 m från E4.

3.3 Verksamhetskvarter och logistik (JZ)

Inom verksamhetsområdet planeras framför allt för stora tomter för bl.a. logistikföretag och lagerhantering. Byggnaderna är ofta på 20 000 – 50 000 m². Byggnadshöjden varierar kring 15-35 meters höjd. Behov av fria markytor för uppställning,

transporter m.m. är ofta lika stor som byggnadsytan. Denna typ av verksamheter kräver mycket stora, plana tomter på mellan 40 000 till några 100 000 m².

I planområdets södra och mittersta del finns förutsättningar för mycket stora tomter.

Vid kommande detaljpaneläggning bör inga byggnader placeras närmare än 40 meter från E4:s vägbana och 30 meter från järnvägsspår med hänsyn till risker vid transporter med farligt gods.

Om behov bedöms föreligga kan möjligheterna att ansluta industrispår till verksamhetstomterna i sydväst utredas under detaljplanearbetet.

Schakt- och fyllningar för att tillskapa verksamhetsområden

Anläggandet av mycket stora, plana tomter innebär att så gott som all kvartersmark behöver antingen fyllas upp eller schaktas/sprängas ur.

Stor del av Träsket kommer att fyllas ut för skapande av kvartersmark. För utfyllnaden nyttjas bergmassor från bergsknalle vid Eneberg i södra delen av planområdet, för att även här tillskapa kvartersmark. Uppfyllnad av området kommer att erfordra omfattande geotekniska förstärkningsåtgärder där risker för rörelser i anslutning till järnväg särskilt ska beaktas. Grundläggning av byggnader kommer att erfordra pålning.

Kvartersmark, som ligger inom planområdets lågpunkter, ska fyllas upp och kompletteras med planbestämmelse om lägsta grundläggningsnivå för att undvika översvämningsrisk.

För utfyllning av Träsket krävs tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken. Då bör även markavvattningsföretaget återkallas. Utformning och genomförandet av utfyllnadsarbeten måste ske på sådant sätt att Bränningeåns vattenstatus inte försämras.

3.4 Handel, hotell och övrig service mm (HOZ)

I norra delen av planområdet, i anslutning till områdets huvudtillfart, föreslås möjligheter till att uppföra även handel och restauranger/matställen som kan ge service även till närliggande arbetsområden och Pershagen. Området kan även an-

vändas för hotell (tillfällig vistelse, dvs övernattning och konferens). Vid kommande detaljplanläggning bör inga byggnader placeras närmare än 40 meter från Nyköpingsvägen och E4:s av- och påfarter samt 30 meter från järnvägsspår med hänsyn till risker vid transporter med farligt gods. Personintensiva verksamheter så som detaljhandel samt hotell bör inte placeras närmare än 75 meter från väg med farliga transporter och 50 meter från järnvägen. Detta område ägs av Södertälje kommun.

3.5 Tekniska anläggningar (E)

Befintlig mast planläggs som teknisk anläggning.

Befintlig kraftledning är säkerställd genom ledningsrätt. För kraftledningar gäller Elsäkerhetsföreskrifter, som reglerar hur nära byggnader får uppföras, upplag av brännbart material, anläggande av parkeringar m.m.

För att uppnå flexibilitet inom verksamhetsområdena bör kraftledningens placering inte låsas fast genom egenskapsbestämmelser, för att möjliggöra eventuell flytt eller markförläggningen. Alla förändringar som berör kraftledningen måste godkännas av ledningsinnehavaren och kostnader för sådan åtgärd bekostas av exploatör.

3.6 Naturmark (NATUR)

Inom delar av planområdet behålls och i vissa fall kompletteras befintlig naturmark. Ny naturmark tillskapas även i vissa lägen, främst på befintlig jordbruksmark.

Den planlagda naturmarken utgör allmän plats och är därmed tillgänglig för allmänheten.

Vid kommande detaljplanläggning studeras också om viss vegetation, särskilt större träd kan bibehållas inom vissa tomter. Tomterna måste i första hand anläggas i förhållande till gatornas höjdläge och möjligheterna att ta hand om dagvatten.

Följande större sammanhängande naturmarksområden planläggs inom planområdet:

Väster och söder om Träsket

I detta område finns värdefull naturmark, som utgörs av gammal fuktig granskog, skog med gott om grova träd samt en nyckelbiotop med barrnaturskog.

Utmed E4:ns västra sida

Området utgörs till stor del av vägslänten till E4 med delvis blandskog och delvis gräsmarker.

Foto 3 Del av vägslänt mot E4

Norr om Bränningeån

På norra sidan om Bränningeån föreslås ett naturområde inom strandskyddsområdet. Ån ligger i en djup ravin och kantas av vegetation. På nuvarande åkermark kan ett naturområde skapas. Inom detta område föreslås även dagvattendammar anläggas.

Strandskydd

Ingen kvartersmark föreslås inom strandskyddsområdet till Bränningeån.

Anläggande av dagvattendammar bedöms kunna ske inom del av strandskyddsområdet under förutsättning att åtgärden kan vidtas utan att livsvillkoren för djur- och växter försämras och att området är tillgängligt för allmänheten.

3.7 Vatten och avlopp

Området ansluts till kommunalt vatten och avlopp.

Dagvatten

Dagvattnet inom planområdet kommer i huvudsak tas om hand via öppen dagvattenhantering. I området planeras utbyggnad av ett dagvattensystem med ett antal dagvattendammar och utjämningsmagasin.

Grunden är att dagvatten ska renas och fördröjas på tomtmark (lokalt magasin på tomtmark). Från fastigheterna leds dagvattnet till ledningsmagasin längs med gatorna. Dagvattnet leds sedan till flera dammanordningar. Den första är delad i två enheter där inloppet sker i en del av dammen som kan ta hand om eventuella oljeföroreningar med

oljeläns och därefter går dagvattnet via filtrering över i dammanordningens andra halva.

Ytterligare dammsystem anläggs för att säkerställa rening och bräddningskapacitet innan utsläpp sker till Bränningeån. Dagvattensystemet ska dimensioneras för att klara 10-årsregn.

Kilenkrysset har en väl fungerande dagvattenanläggning i Rosersberg med utlopp i Verkaån.

I planprogrammet redovisas principutformning av dagvattenanordning utmed Träskets västra och södra sida. I denna del tas dagvattnet från de utfyllda delarna av Träsket samt övrigt dagvatten i kringliggande delar av området om hand.

I anslutning till området nedanför E4:s slänter vid vägbanken och befintligt utlopp från Träsket under E4 mot Bränningeån anläggs dagvattendammar.

Eventuellt tillskapas även dagvattendammar i anslutning till Bränningeån i södra delen av planområdet.

Närmare utformning av dagvattensystemet sker i samband med detaljplaneläggningen.

För att säkerställa att fiskar inte vandrar upp i dammanläggningarna tillskapas trappor/-vandringshinder vid anläggning av de nedersta delarna i utloppet.

Vid detaljplaneläggning ska dagvattenutredning tas fram med beräkning av vattenflöden, åtgärdsförslag för omhändertagande av dagvatten och säkerställande av bibehållen vattenkvalitet i

Foto 4 Dagvattendamm i Rosersberg

Foto 5 Ledningsmagasin längs med gatorna i Rosersberg

Bränningeån. I första hand ska öppet omhändertagande tillämpas med anläggande av dammar som bidrar till att skapa våtmarker inom utredningsområdet, bl.a. som ersättning till Träsket-området och för att säkerställa ett lämpligt habitat för groddjur, bl.a. salamandrar.

3.8 Gatunät (LOKALGATA)

Huvudinfarten till området sker från befintlig cirkulationsplats i norra delen av området.

Infart kan även ske från Nyköpingsvägen (väg 525) till södra delen av planområdet. Denna infart planeras att enbart nyttjas för persontransporter samt eventuellt kollektivtrafik. De tunga transporterna till planområdet ska ske från infarten i norr.

Utformningen av lokalgatorna inom planområdet anpassas för tunga transportfordon. Lokalgatorna ges en gatubredd på 7 meter och en gång- och cykelyta på 3 meter. Till detta tillkommer markyta för dagvattenstråk, cirka 10 meter.

Kommunens föreslås vara huvudman för de två genomgående lokalgatorna, en nord-sydlig gata från infarten i norr ner till den öst-västliga lokalgatan, som har infart från Nyköpingsvägen (väg 525) öster om E4.

De industrigator som anläggs inom de två sydliga verksamhetskvarteren anläggs som gemensamhetsanläggning.

3.9 Kollektivtrafik

Lokalgatorna kan nyttjas för kollektivtrafik, buss, genom att t.ex. lokaltrafiken till Pershagen förlängs och går i slinga genom verksamhetsområdet.

4 KONSEKVENSER

4.1 Utgångspunkter

Konsekvenserna av planförslaget redovisas översiktligt i detta kapitel. Konsekvenserna kommer att beskrivas närmare vid kommande detaljplanläggning, där markanvändningen regleras juridiskt.

Konsekvenserna beskrivs med avseende på:

- Miljö och markresurser
- Hälsa, risk och säkerhet
- Mellankommunala frågor
- Påverkan på riksintresse
- Påverkan på de nationella miljömålen

Detta avsnitt innehåller dels en översiktlig miljökonsekvensbeskrivning utifrån den bedömning om betydande miljöpåverkan som gjorts av kommunen, dels en beskrivning av övriga konsekvenser som genomförandet av planförslaget bedöms kunna ge upphov till.

Beskrivning av befintliga miljöförhållanden redovisas i avsnitt 2 *Förutsättningar*.

4.2 Miljöbedömning

En behovsbedömning har upprättats 2016-10-12. Följande bedömningar av påverkan görs (sammanfattning):

- **Mark.** Påverkar orörd skogsmark och jordbruksmark. Så gott som all kvartersmark behöver antingen fyllas upp eller schaktas/sprängas ur. En stor del av Träsket kommer att fyllas ut för skapande av kvartersmark. Geoteknisk utredning behövs.
- **Vatten.** Öppet vatten är en bristvara i dagens moderna landskap och en viktig förutsättning för många växter och djur. Negativt för ett områdets naturvärden om våtmarksområde torrläggs. Förslaget innebär att andelen hårdgjorda ytor kommer att öka betydligt, vilket minskar infiltrationsmöjligheterna. En stor del av Träsket fylls ut för att skapa kvartersmark, men planeras inte att torrläggas helt. Den vattenspegel som blir kvar är en del av utformning av ett naturligt dagvattenstråk på en övergripande nivå. Dagvattnet ska hanteras vid källan genom infiltration eller perkolation inom

tomtmark/ kvartersmark och i andra hand genom lokal fördröjning.

- **Natur, växt och djurliv.** Främst det vassbevuxna träsket (8) med högt naturvärde (klass 2) tas i anspråk för exploatering. Den skogsbevuxna delen i södra delen av området (16) är brynzoner med trädvegetation av högt värde som tas i anspråk för exploatering. Ett område bestående av gammal fuktig granskog (11) bedöms ha mycket högt naturvärde (klass 1) med goda förutsättningar för biologisk mångfald, kommer att bevaras inom Naturmark vid planläggning. För att bevara områdets höga naturvärden måste vattenståndet och den skyddande miljön omkring området bevaras. Gröna kilens svaga samband riskerar att brytas. Planområdet kan utformas för att ta hänsyn till den gröna kilens svaga samband och behålla spridningskorridor. Livsmiljön för stor vattensalamander behöver beaktas.
- **Rekreation och fritid.** Området har inga utpekade rekreativvärden, men områdets grusvägar används för promenader eller löpning.
- **Kulturmiljö.** Flera av de kulturhistoriska lämningarna bedöms påverkas av exploateringen. Undersökning kan medföra en ny bedömning av lämningarna.
- **Hälsa och säkerhet.** Ny bebyggelse/kvartersmark kommer att planeras minst 50 meter från transportled för farligt gods. Problem med för höga bullernivåer inomhus kan ske inom rödfärgade delar (> 65dBA). Dessa delar av planområdet kommer dock inte att byggas. Området kommer att fyllas ut vilket gör att markhöjderna förändras.
- **Kommunikationer, infrastruktur och teknisk försörjning.** Befintliga vägar som ska behållas måste standard höjas. Utbyggnad av nya vägar (Lokalgator) kommer att ske.
- **Klimatpåverkan.** En utbyggnad av området leder till ökat transportbehov. Kollektivtrafikförsörjning kan bidra till mindre fordonstrafik. Ca 10 ha (70%) skog försvinner vid exploateringen.
- **Mark och vattenresurser, materiella tillgångar.** Ca 24 ha jordbruksmark tas i anspråk vid exploatering.

Sammanvägd bedömning

De viktigaste punkterna i behovsbedömningar är:

- dagvatten, MKN vatten
- rödlistade och fridlysta arter samt habitat
- markavvattning, vattendom
- jordbruksmark
- stora fysiska ingrepp i marken
- grönkil riskeras att brytas

Stora fysiska ingrepp på marken, främst det vass-bevuxna Träsket med högt naturvärde (klass2) tas i anspråk för exploatering. I den skogsbevuxna delen i södra delen av området är det brynzoner med trädvegetation av högt värde som tas i anspråk för exploatering. Öppet vatten är en bristvara i dagens moderna landskap och en viktig förutsättning för många växter och djur. Det är alltid negativt för ett områdes naturvärden om ett tidigare våtmarksområde torrläggs. Ca 6 ha av Träsket försvinner. Gröna kilens svaga samband riskerar att brytas. Jordbruksmark högproduktiv klass 4 tas i anspråk vid exploatering. En fast fornlämning påverkas.

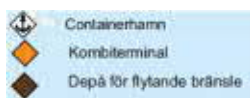
Studerade alternativ och geografisk avgränsning

Alternativa lägen

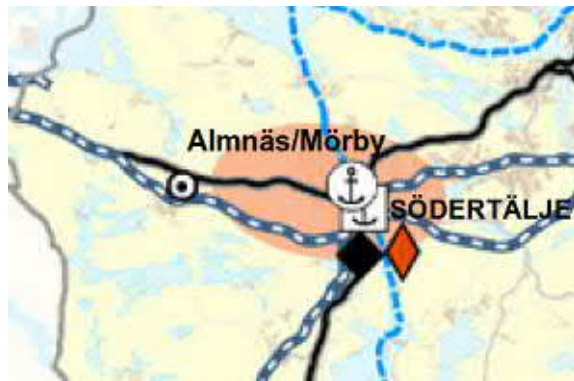
Enligt 6 kap. 12§ miljöbalken ska rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas.

Figur 10 Utdrag ur RUFS 2010

ett vid Södertälje hamn, Södertälje Syd och kringväg- och järnvägskommunikationerna E20, E4, Västra stambanan och Svealandsbanan. Även i RUFS 2050, utställningsversionen, redovisas ett logistikcentrum i anslutning till Södertälje. Vägterminaler bör enligt RUFS 2050 lokaliseras i så nära anslutning till järnvägs- och sjöfartsförbindelser som möjligt.

Figur 11 Utdrag ur RUFS 2050, utställningsversion

I kommunens översiktsplan anges flera **alternativa utredningsområden** för verksamheter inom utpekade logistikcentrum på den tillhörande strategikartan. Utmed E20 redovisas tre framtida verksamhetsområden. Ett område mellan E20 och Genetaleden sydost om Scaniarinken relativt nära bostadsbebyggelse, ett område norr om E20 mot norra delen av Måsnaren på befintlig golfbana vid Näsbyviken samt ett område söder om E20 vid Björneborg mot Måsnaren. Endast området vid Björneborg är storleksmässigt av sådan omfattning att det kan vara användbart för ett logistikområde av nu aktuell omfattning. Detta område skulle ligga exponerat mot Måsnaren och ta i anspråk värdefullt friluftsområde. Inget av dessa områden som redovisats i översiktsplanen bedöms som tänkbara alternativ till föreslaget i planprogrammet.

I den del av konsekvensbeskrivningen som utgör miljökonsekvensbeskrivning beskrivs därför endast ett nollalternativ och ett planalternativ.

Nollalternativet ska enligt 6 kap. 12§ miljöbalken beskriva den sannolika utvecklingen om planen inte genomförs. Nollalternativet utgörs av pågående mark- och vattenanvändning samt vad som kan komma att ske med stöd av gällande tillstånd och den bebyggelseutveckling som bedöms kunna ske utan stöd av ny översiktsplan eller detaljplan.

I RUFS 2010 finns ovanstående karta över infrastrukturen för godstransporter där två logistikcentrum redovisas: ett vid Arlanda-Rosersberg och

Planalternativet är den mark- och vattenanvändning som redovisas i planprogrammet.

Geografisk avgränsning

Beskrivning av miljöförhållanden och relevanta befintliga miljöproblem redovisas inom planområdet och dess närmsta omgivning som har bedömts kunna påverka eller påverkas av föreslagna förändringar som redovisas i planprogrammet.

Underlag

Underlagen till konsekvensbeskrivningen redovisas under avsnitt 6 *Källor*. De utgörs främst av befintligt översiktligt kunskapsunderlag som tagits fram av länsstyrelsen, kommunen och Stockholms läns landsting inför översiktlig planering. Några utredningar som rör planområdet har tagits fram inför detta inledande planeringsskede. Eventuella kunskapsbrister som bedöms finnas ska redovisas i konsekvensbeskrivningen och utgöra en av utgångspunkterna inför efterföljande planläggning.

4.3 Miljökonsekvensbeskrivning

Naturmiljö

Träsketområdet är utpekade som sumpskog enligt Skogsstyrelsen, och har klassats som kraftigt störd vid landsomfattande våtmarksinventering (VMI klass 4). Planprogrammet innebär att delar av Träsketområdet fylls ut medan andra delar fortsatt hålls öppna.

Väg E4 som avgränsar programområdet i öster utgör i nuläget en effektiv barriär för djurliv, med undantag av fågel och till del vattenlevande organismer, medan järnvägen som avgränsar området i väster utgör en mindre barriär.

Naturmark anläggs på vissa delar av befintlig jordbruksmark.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder
Vattenförhållanden kommer att ändras med anledning av att programmet genomförs. Den fuktiga granskogen intill Träsket (delområde 11) sparas. Den värderas allra högst i naturvärdesbedömningen. Det område som idag utgör vassbevuxna delar av Träsketområdet (delområde 8) kommer att fyllas ut. Det innebär att lämplig livsmiljö för arter som är beroende av en våtmarksbiotop med vass kommer att minska. I planprogrammet föreslås att dammar anläggs för hantering av dagvatten, bl.a. invid E4 sydöst om nuvarande vassområde. Det är möjligt att nya vassbevuxna områden kan skapas i anslutning till dessa, vilket delvis skulle kunna kompensera för förlusten av livsmiljöer. Antal, utformning och lokalisering av dammanordningar kommer att studeras ytterligare under detaljplaneskedet. Ur naturmiljösynpunkt är det positivt om det skapas flera nya dammar och våtmarksmiljöer för att kompensera att nuvarande våtmark tas i anspråk.

Naturmarken i planförslaget är förlagd i huvudsak i väster för att behålla kontakten med naturmark väster om järnvägen. Våtmarken förminskas men öppnas upp och fördjupas vilket troligen förbättrar förutsättningarna för många andfåglar och för grodor och salamandrar. Den västra stranden mot naturmarken bör göras flack och delar av dammen grund för att gynna djurlivet. Död ved bör placeras ut i naturmarken för att gynna salamandrar och vedlevande insekter. Vegetation på dammens södra strand kan med fördel röjas för att göra vattenspegeln solbelyst och gynna djurlivet.

Dammens östra sida mot områdets väg bör utföras brant för att minska risken för att grodor och salamandrar väljer att ta sig upp på vägen.

I området förekommer rödlistade arter, bl.a. vasslevande fåglar. De kan påverkas negativt ifall vassområdena minskar i den omfattning som föreslås i programmet. Underlag om vilka arter och vilka förutsättningar som gäller för arterna i nuläget behöver studeras närmare för att kunna beskriva konsekvenserna mer utförligt vid kommande detaljpaneläggning.

Naturvärdena kring nyckelbiotopen Bränningeån och dess ravin är kopplade till vattendraget och den fuktiga lövskogsmiljön som omger ån. Denna påverkas inte direkt då den ligger utanför programområdet. Förslaget innebär att naturmark anläggs på befintlig åkermark närmast Bränningeån, vilket innebär att en buffertzon skapas mellan kvartersmarken och ån. Under förutsättning att planen inte leder till ändrade vattenförhållanden på ett sätt som försämrar förutsättningarna för ravinen, så bedöms planen inte medföra några negativa konsekvenser för nyckelbiotopen. Beroende på vilken typ av naturmark som anläggs och hur det genomförs, så kan det potentiellt förbättra förutsättningarna för nyckelbiotopen kring ån. Genom att anlägga en buffertzon med naturmark förstärks ett grönt samband i öst-västlig riktning i programområdets sydligaste del, vilket kompenserar för förlust av delar av naturmarken i det svaga gröna samband som idag löper mer centralt genom området.

Höjdläge på gator och dagvattenhantering kommer att prioriteras framför bevarande av eller anpassning till befintliga träd. Vissa träd kan komma att sparas om de är lämpligt placerade.

Vattenmiljö och påverkan på miljökvalitetsnorm

Recipient för dagvatten från planområdet är Bränningeån som rinner ut i Hallsfjärden. Bränningeån klassas som ett naturligt vattendrag utan modifieringar. Den kemiska statusen klassas som god (utom kvicksilver som generellt överskrider i Sverige). Med avseende på näringsämnen klassas Bränningeån som måttlig status då den påverkas av bland annat jordbruk och enskilda avlopp.

Inga grundvattenförekomster som omfattas av miljökvalitetsnormer finns inom eller i närheten av planområdet.

Då programmet genomförs kommer vattenförhållanden i Träsketområdet att förändras. Vissa delar av området är planerade att fyllas ut medan andra hålls öppna.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

I byggskedet kommer utfyllnaderna inom delar av Träsket att innebära tillfällig påverkan i form av grumling, vilket kan inverka negativt på exempelvis fiskägg och yngel i Bränningeån. För att undvika grumling bör arbeten ske i så torr miljö som möjligt, exempelvis under sommaren då området är relativt torrt. Hur man hanterar grumlingen i byggskedet beror på vilka flöden som är att förvänta. Åtgärder för att förhindra grumling bör beaktas, exempelvis i form av makadamdiken med tillräcklig uppehållstid för sedimentering. Grumat vatten som uppstår i exempelvis schaktgropar etc. renas genom sedimentation och översilning. Under byggskedet är det lämpligt att kontinuerligt mäta grumlingen på utgående vatten och i ån.

Delar av området har tidigare fyllts ut med schaktmassor. Massornas ursprung är inte kända vilket innebär att det kan finnas risk för att massorna är förorenade. Det bör säkerställas att massorna är rena och inte innehåller föroreningar överstigande Naturvårdsverkets riktvärden för mindre känslig markanvändning.

Då planen i huvudsak består av oexploaterad mark som tas i anspråk för att bygga lager-, kontors- och logistikfastigheter ökar mängden hårdgjorda ytor. Detta kommer att påverka dagvattnets mängd och kvalitet. För att förhindra utsläpp av föroreningar till Bränningeån samt bevara den naturliga vattenbalansen och undvika översvämningar bör dagvattnet i första hand omhändertas lokalt, så att vattenflödet utjämnas och fördröjs på kvartersmark innan avledning till Bränningeån. Ett flertal dammanordningar planeras i området med syfte att filtrera och säkerställa bräddningskapacitet före utsläpp Bränningeån. Detta stämmer även väl in med den vattenplan är under framtagande inom kommunen. En grundlig dagvattenutredning krävs dock för att klargöra hur stora flöden som är att förvänta och hur stora ytor som krävs för fördröjning etc.

Naturmarken som anläggs i planens södra del fungerar som en form av skyddszon mot Bränningeån och bidrar till att minska ytavrinning. Naturmarken kan även minska risk för eventuell erosion.

I planförslaget ingår dagvattendammar som kommer att bidra till att rena det dagvatten som släpps i Bränningeån. När det gäller dagvattnet från den tidigare jordbruksmarken i söder kan detta innebära viss förbättring av den ekologiska statusen av ytvattnet i Bränningeån.

Markresurser - jordbruk

Jordbruksmarken är av nationell betydelse enligt 3 kap. 4§ miljöbalken. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

I avsnitt 2.12 *Jordbruk* redovisas befintliga förhållanden vad gäller jordbruk i kommunen och markresursens behandling generellt i översiktsplanen.

Nollalternativet innebär att under förutsättning att gällande arrendeavtal fortlöper kommer jordbruksmarken att användas på samma sätt som idag. Utöver den åkermark som har försvunnit enligt redovisningen i det regionala underlagsmaterialet, se *Figur 6 Karta Åkermark*, så har ett mindre område i anslutning till den tidigare igenlagda marken i nordväst om Eneberg lagts igen (ca 0,2 ha).

Den aktuella exploateringen för utbyggnad av logistikcentrum och verksamhetsområden tar cirka 21 ha jordbruksmark (klass 4) i anspråk. Cirka 6 ha av jordbruksmarken planeras omvandlas till naturmark i anslutning till ravinen för Bränningeån samt för en dagvattendamm.

Behov av mark för utbyggnad av logistikcentrum är stort i Stockholms storstadsregion. Se redovisningen ovan i RUFS2010 angående utpekandet av två logistikcentrum i regionen, varav ett i Södertälje i anslutning till Södertälje Syd och Södertälje Hamn.

Alternativa markområden för utveckling av logistikcentrum finns redovisade i kommunens översiktsplan. Se beskrivning under avsnitt 4.1 *Utgångspunkter* under studerade alternativ.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

I planalternativet utgår all jordbruksmark inom planområdet som markresurs för jordbruksproduktion. En del av marken övergår till naturmark (ca 6 ha). Huvuddelen av jordbruksmarken som övergår till naturmark ligger inom strandskyddat område och ska därmed undvikas att exploateras. Denna del av jordbruksmarken blir, vid en exploatering av övriga delar, inte rationell att bruka med hänsyn till läge och form. Därför nyttjas denna mark till att skapa en buffertzona mot Bränningeån, vilket samtidigt innebär kompensation för förlust av våtmark och natur i planområdets centrala del. Övriga delen av jordbruksmarken (ca 21 ha) exploateras och därmed omöjliggörs framtida användning för jordbruksändamål.

Utbyggnad av logistikcentrum bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse eftersom det i en storstadsregion finns ett stort behov av logistiktjänster. Dessa områden måste lokaliseras utifrån den befintliga transportstrukturen. Enligt RUFS 2010 finns goda förutsättningar för att utveckla logistikcentrum vid Rosersberg och i Södertäljeområdet. Studerade planalternativ har redovisats under avsnitt 4.1.

4.4 Konsekvenser övrig miljö

Landskapsbild

Landskapsbilden skiljer sig mellan planområdets olika delar. Allra nordligaste delen är relativt sluten, med tät vegetation och ont om utblickar. Där träsket ligger är landskapet mer omväxlande med själv våtmarken som ett stort öppet landskapsrum. I övergången mellan Träsket och jordbruksmarken i söder ligger ett höjdparti med bland annat höga tallar som bildar en fond för utblickarna i dessa delar av landskapet. Södra delen utgörs av ett öppet, storskaligt jordbrukslandskap med en lövridå mot Bränningeån som följer planområdets södra gräns.

Planområdet avgränsas i öster av väg E4 och i väster av järnvägen. Vägen ligger på stor del av sträckan högt över planområdet och avgränsar på så vis området även visuellt – utblickarna från

planområdet österut stängs av vägbanken, utom i södra delen, i jordbruksmarken, där vägen går nära marknivån. Från både vägen och järnvägen har man på flera ställen utblickar över planområdet, där det är gläntor i vegetationen. Däremot är planområdet inte synligt i någon högre grad från den mest närliggande bebyggelsen, bostadsområdet Pershagen, som avskärmats av både skogklädda höjder och E4:s vägbank.

Nära södra delen av planområdet finns ett enstaka bostadshus vid Grindstugan (väster om järnvägen) och några bostadshus i Bränninge gård, öster om järnvägen. Från båda dessa platser har man utblickar mot planområdet.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

Planprogrammets förslag innebär att landskapsbilden inom större delen av planområdet förändras från dagens skog, våtmark och jordbruksmark till bebyggd mark med storskaliga byggnader av industrikaraktär med en byggnadshöjd på 15-35 meter. Träsket fylls delvis upp, men ett öppet vattenstråk bevaras. De delar av naturmark som avsätts väster om Träsket, utmed E4:s västra sida samt norr om Bränningeån kommer att dölja planområdet sett från omgivningen, på ett motsvarande sätt som skogen gör idag, men öppenheten i landskapet ökar och den som färdas på E4 och järnvägen kommer att se mer av planområdet än idag, framförallt i södra delen där den skogklädda bergknallen sprängs bort.

Nordligaste delen av planområdet avsätts för handel, hotell och service och kommer därmed att få en bebyggelsekaraktär som liknar den angränsande (en bensinmack samt Scania's kontorsbyggnader)

Konsekvenserna, alltså om förändringen av landskapsbilden upplevs positivt eller negativt, beror i hög grad på vem som betraktar landskapet och vad den har för förhållande till det. Boende som får sin närmiljö förändrad har större skäl att uppfatta detta negativt än trafikanter på en väg, vars utsikt förändras.

Det är relativt få närboende som kommer att se planområdet. Sett från bostadshuset i Grindstugan exponeras det på samma sätt som det öppna jordbrukslandskapet gör idag, men sett från bostadshuset i Bränninge gård kommer planområdet delvis att döljas av det naturmarkstråk som avsätts

mot Bränningeån. Stråket utgörs idag av jordbruksmark men kommer att växa igen med en succession av gräs, sly och sedan skog om inga åtgärder vidtas.

Den typ av markanvändning som tillskapas vid ett genomförande av planförslaget är vanligt förekommande i denna del av landet och därmed inte kommer att upplevas som avvikande i sin omgivning utan snarare som en följd av kommunens bebyggelseutveckling. Gränsen mellan stad och land flyttas utåt. Området ligger i en trafikmiljö, angränsande till Scaniaområdet och har därmed förutsättningar att uppfattas som en naturlig fortsättning på Scaniaområdet. Det upplevs dessutom av relativt få människor.

Utvecklingen av döljande vegetation inom de områden som avsätts som NATUR kan påskyndas genom flytt av markskiktet från skogklädda delar av planområdet som ska exploateras. Detta skulle minska planområdets synlighet sett från bostadsbebyggelsen vid Bränninge gård. De önskemål som naturligt nog finns om synlighet från E4 för verksamheter som kommer att finnas inom planområdet går att tillgodose genom att siktstråk planeras in i lämpliga lägen.

Kulturmiljö

Kulturmiljön i området utgörs främst av de spår av bebyggelse som funnits omkring Eneberg. I dag återstår två byggnader samt ett antal husgrunder och andra spår av tidigare bosättning. Området är helt avskilt från kulturmiljön vid Bränninge gård genom E4:s höga vägbank. Se även beskrivning och karta under avsnitt 2.10 Kulturmiljö.

Under hösten 2016 har en arkeologisk utredning genomförts inom planområdet.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder
Fornlämningen Tveta 132:1, som utgörs av en hägnad, stensträng på bergsryggen vid Eneberg kommer att tas bort. För borttagande av fornlämnning krävs tillstånd från Länsstyrelsen enligt kulturmiljölagen. Tillstånd brukar vara förenat med krav på arkeologiska åtgärder, som ska bekostas av den som utför arbetsföretaget.

Friluftsliv

Området har inga utpekade rekreationsvärden, men områdets grusvägar används för promenader, löpning med mera.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

De som idag nyttjar planområdet för jogging, promenader etc kommer även i fortsättningen att kunna göra det, eftersom det kommer att finnas vägar genom området. Upplevelsen blir förändrad på det sätt som beskrivs ovan under landskapsbilden och områdets attraktivitet kommer troligen att upplevas som minskad.

4.5 Konsekvenser hälsa, risk och säkerhet

Buller

Kartläggning har gjorts vad gäller buller från vägtrafik respektive järnvägstrafik, se vidare avsnitt 2.16 Hälsa och säkerhet. Större delen av området som ingår i planprogrammet har ekvivalentnivåer mellan 55-65 dBA. Endast delar av Eneberg och jordbruksmarken i söder har lägre bullernivå.

Ingen del av området har under 45 dBA, vilket bedöms vara gränsen för högsta ekvivalent ljudnivå inom rekreationsområden i tätorter.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

Vid en bullernivå på max 65 dBA ekvivalentnivå utomhus kan gällande riktvärden för arbetslokaler på högst 40 dBA ekvivalent ljudnivå inomhus uppnås vid normala byggkonstruktioner.

Den trafik som genereras inom området bedöms inte medföra några nämnvärt högre trafikbullernivåer i omgivningen. För en ökning av bullernivåerna från vägtrafiken krävs omkring en dubbling av trafikmängden för en ökning med 1-2 dBA ekvivalentnivå.

Transporter av farligt gods

E4 och Västra stambanan utgör prioriterade stråk för transporter av farligt gods. Se även avsnitt 2.16 Hälsa och säkerhet.

Enligt planprogrammet ska vid kommande detaljplanläggning hänsyn tas till risker med transporten av farligt gods samt till andra säkerhetsrisker i anslutning till kommunikationslederna E4 och Västra stambanan. Enligt planprogrammet ska följande skyddsavstånd till E4 respektive järnvägen ska tillämpas på kvartersmark.

- Inom 30 meter från järnväg och 40 meter från E4 lämnas byggnadsfritt och nyttjas endast för parkering o.dyl.

- I zonen 30-50 meter från järnväg och 40-75 meter från E4 kan byggnader för logistik och verksamheter etableras
- Personintensiva verksamheter, såsom handel, förläggs minst 50 meter från spår och minst 75 m från E4.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

Om föreslagna skyddsavstånd mellan bebyggelse och stråk för farligt gods fastläggs genom planbestämmelser i kommande detaljplaner bedöms en god samhällsplanering kunna uppnås.

Översvämning

Kvartersmark planeras inom delar av de områden som idag utgör lågpunkter inom planområdet och där risk för översvämning bedöms föreligga.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

Kvartersmarken inom och i anslutning till Träsket samt väster om Eneberg riskerar översvämmas vid stora regnmängder. Genom att införa planbestämmelser om lägsta tillåten grundläggningsnivå samt utreda vattenflödena som ska omhändertas (dagvattenutredning) kan dessa problem undvikas.

Skred och rasrisk

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

Kvartersmarken för etablering av verksamheter ligger 100 meter från Bränningeån. Ingen risk för skred och ras bedöms föreligga för tillkommande bebyggelse.

4.6 Mellankommunala frågor

Gröna kilar i regionen samt ekosystemtjänster

I RUFS 2010 redovisas så kallad grön- och blåstruktur med stora sammanhängande grönområden nära bebyggelse. Planområdet berörs av ett redovisat svagt samband i de gröna kilarna, från Bränningegård, via Träsket och vidare utmed Måsnarens östra strand. Även i kommunens översiktsplan redovisas detta svaga samband. I nuläget är sambandets egentliga värde som potentiell spridningskorridor oklart.

Planförslaget innebär att delar av Träsket exploateras genom utfyllnad och anläggande av kvartersmark för verksamhetsområde. Samtidigt skapas en anläggning för omhändertagande av dagvattnet i öppna diken och dammar. Stora delar av vassdelen av Träsket fylls igen, medan öppet vatten utmed järnvägen och i anslutning till skogsmarken i sydväst bibehålls.

Bränningeån ingår i ett pilotprojekt i Södertälje kommun för framtagande av vattenplan. Bränningeån är ett tätortsnära vattensystem som visar stor påverkan av mänskliga aktiviteter med bl.a. övergödning.

Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till vårt välbefinnande, det vill säga upprätthåller eller förbättrar människors välmående och livsvillkor. Ekosystemtjänsterna brukar delas in i fyra kategorier: producerande (mat och råvaror), kulturella (naturupplevelser, skönhet), reglerande (vattenreglering, pollinering) samt understödjande (biologisk mångfald och det hydrologiska kretsloppet).

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

Exploateringen av Träsket påverkar möjligheterna till vattenreglering. Även det djurliv som är knutet till vattenmiljön och dess vassvegetation påverkas. För att kompensera detta kommer dammar för omhändertagande av dagvattnet att anläggas.

Den föreslagna förändringen innebär att naturmark, främst skogsmark, exploateras i anslutning till Eneberg. De delar av naturmarken som har bedömts ha högst naturvärde sparas och planläggs som naturmark.

De biologiska sambanden utmed Bränningeån förstärks genom anläggande av naturmark på del av tidigare jordbruksmark och anläggande av öppna diken och damm. Förstärkning av grönområden i anslutning till Bränningeån kan ge ett starkare och tydligare grönt samband. Sättet på vilket naturmarken utformas är av stor vikt för dess tilltänkta funktion.

Påverkan på naturmiljön beskrivs ovan under avsnitt 4.2 *Miljökonsekvensbeskrivning, Naturmiljö*.

Planförslaget innebär att jordbruksmark tas ur drift och därmed minskar *ekosystemtjänsten produktion*. Den *kulturella funktionen* minskar till del, främst genom exploateringen av bergknölen vid Eneberg. Områdets *reglerande funktion* förändras men kan förbättras genom anläggning av systemet för dagvattenhanteringen. Markavvattningsföretaget vid Träsket fungerar inte idag och avvattningen till Bränningeån bedöms kunna förbättras. Den biologiska mångfalden minskar i den centrala delen av planområdet genom att våtmark och skog tas i anspråk. I sydligaste delen av planområdet

ökar den biologiska mångfalden genom anläggande av naturmark på del av jordbruksmarken.

Tillgång till verksamhetsområden

Inom regionen finns stor efterfrågan på mark för verksamhetsområden i anslutning till storstadsregionen. Det gäller inte minst områden för lagring och hantering av gods i nära anslutning till kommunikationsnoder. Effektiva transporter är en förutsättning för att samhälle och näringsliv ska fungera.

Planområdet ligger i direkt anslutning till E4 och nära anslutningspunkten till E20 liksom till Södertälje Hamn. Planområdet gränsar också till Västra stambanan.

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder

Planering av logistik och verksamhetsområden pågår på många ställen i regionen. Det nu aktuella området ligger inom ett av de två utpekades logistikcentra i Stockholmsregionen. Områdets lokalisering är optimalt sett logistiskt med direktanslutningen till E4 och närhet till E20, Västra stambanan och Södertälje hamn.

4.7 Påverkan på riksintressen

Kommunikationer enligt 3 kap. 8§ miljöbalken

E4 och Västra stambanan är kommunikationsanläggningar som utgör riksintressen enligt 3 kap. 8§ miljöbalken. Det innebär att de ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller nyttjande av dessa anläggningar.

Planprogrammet gränsar till E4 och Västra stambanan. Enligt planprogrammet bör inga byggnader placeras närmare än 40 meter från järnvägsspår respektive E4:s vägbana. Byggnadshöjden beräknas begränsas till maximalt 35 meter.

Befintlig trafik på E4 och dess av- och påfarter redovisas i avsnitt 2.14 *Trafikförutsättning*.

Vägrafiken kommer att öka vid den befintliga av- och påfarten från E4 vid Södertälje Syd. En översiktlig, grov uppskattning av områdets trafikallstring har gjorts i detta inledande skede. Inom handelsområdet m.m. bedöms cirka 5000 m² byggnadsarea (BTA) uppföras och inom logistikverksamhetsområden bedöms cirka 170 000 m² byggnadsarea (BTA) kunna uppföras. Uppskattningsvis innebär det cirka 2100 anställda i området, vilket uppskattningsvis ger drygt cirka 2400

fordonsrörelser/årsmedeldygn (ÅDT). Med en uppskattning på att nyttotrafiken, dvs transporter till och från området är cirka 5% inom handelsområdet och 8% i övrigt. Det innebär cirka 285 tunga fordon/dygn (ÅDT).

Konsekvensbedömning och förslag till åtgärder - säkerhetsrisker

Bebyggelse nära väg- eller järnväg kan innebära risk för trafiken i samband med brand i byggnader och därmed säkerhetsrisk för trafikanter på E4 och Västra stambanan. Högsta tillåten byggnadshöjd föreslås vara 35 meter. Minsta tillåtet avstånd från plangränsen till byggnader är 40 meter. Det innebär att byggnader inte kan kollapsa över väg eller järnväg vid brand.

Väg- och järnvägstrafikens risker för människor och miljö inom planområdet hanteras ovan under avsnitt 4.3 *Konsekvenser hälsa, risk och säkerhet*.

- framkomlighet

Framkomligheten på E4 och dess avfart vid Södertälje Syd kan påverkas av tillkommande trafik på denna sträcka från verksamhetsområdet. Av den beräknade trafiken till och från området uppskattas 95% av den tunga trafiken och 70 % av personbilstrafiken nyttja av- och påfarter från E4. Det innebär att trafiken på E4 och dess avfart ökar med totalt cirka 1680 fordonrörelser av personbilar (ÅDT) och cirka 270 tunga fordon (ÅDT) fördelat på ankommande respektive avgående trafik norrut respektive söderut på E4. Om denna trafik fördelas jämnt på de befintliga av- respektive påfarterna innebär det att trafiken ökar med cirka 488 fordonrörelser, varav 67 lastbilar på respektive av- och påfart. Den totala trafiken på E4 ökar då med cirka 3,5-4%. Ökningen på av- och påfarterna blir mellan 17% (norrgående) och 40%. Fördelningen av trafik mellan på de olika av- och påfarterna till E4 bör utredas i det fortsatta planeringsarbetet samt bedömning av fördelning av persontrafiken mellan lokalnätet i Södertälje respektive nyttjandet av E4.

Utbygganden av planområdet bedöms inte påverka framkomligheten på E4, men kapaciteten på av- och påfarten behöver studeras närmare i samband med detaljplanläggningen när områdets utformning och nyttjande fastläggs mer i detalj.

4.8 Påverkan på de nationella miljömålen

I detta avsnitt redovisas de nationella miljökvalitetsmål och lokala miljömål som bedömts relevanta för planförslaget. Vidare kommenteras planförslagets måluppfyllelse. Följande nationella miljökvalitetsmål bedöms inte beröras av planförslaget.

- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Storslagen fjällmiljö

Södertälje kommuns miljöprogram för åren 2013-2016 innehåller kommunala miljömål.

Begränsad klimatpåverkan

Nationellt miljökvalitetsmål

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatiförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Lokala mål

Större områden med nybyggnation, omfattande mer än 50 bostäder eller mer än 100 arbetsplatser, bör inom rimlig tid ha god tillgänglighet till kollektivtrafik.

Måluppfyllelse

Planförslaget medger att området kan nyttjas för transportberoende verksamheter, vilket kan medföra större utsläpp till luft av bl.a. koldioxid, som är en växthusgas. I planförslaget finns även positiva inslag, som planområdets läge i närheten av Södertälje Syd (fjärrtåg och pendeltåg) samt att lokalgatorna kan nyttjas för kollektivtrafik (buss). Sammantaget bedöms planförslaget därmed såväl bidra till som motverka måluppfyllelse.

Frisk luft

Nationellt miljökvalitetsmål

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Lokala mål

Lokala mål som är relevanta för planförslaget saknas.

Måluppfyllelse

Planförslaget medger att området kan nyttjas för transportberoende verksamheter, vilket kan medföra större utsläpp till luft av föroreningar från biltrafiken, dock inte i sådan mängd att människors hälsa bedöms äventyras. Planområdet ligger dessutom långt från närmsta bostadsområden. Planförslaget bedöms inte påverka förutsättningarna för att nå målet.

Bara naturlig försurning

Nationellt miljökvalitetsmål

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål eller hållristningar.

Lokala mål

Större områden med nybyggnation, omfattande mer än 50 bostäder eller mer än 100 arbetsplatser, bör inom rimlig tid ha god tillgänglighet till kollektivtrafik.

Måluppfyllelse

Planförslaget medger att området kan nyttjas för transportberoende verksamheter, vilket kan medföra större utsläpp av försurande ämnen från fordon. I planförslaget finns även positiva inslag, som planområdets läge i närheten av Södertälje Syd (fjärrtåg och pendeltåg) samt att lokalgatorna kan nyttjas för kollektivtrafik (buss). Sammantaget bedöms planförslaget därmed såväl bidra till som motverka måluppfyllelse.

Giftfri miljö

Nationellt miljökvalitetsmål

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna

Lokala mål

Lokala mål som är relevanta för planförslaget saknas.

Måluppfyllelse

Det finns risk för att förorenad mark finns inom planområdet. Om förorenad mark påträffas kommer denna att saneras vilket i så fall innebär att planförslaget bidrar till måluppfyllelse. Om ingen förorenad mark berörs påverkar planförslaget inte förutsättningarna för måluppfyllelse.

Ingen övergödning

Nationellt miljö kvalitetsmål

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Lokala mål

Lokala mål som är relevanta för planförslaget saknas.

Måuppfyllelse

Planförslaget innebär att nuvarande jordbruksmark inom planområdet övergår till kvartersmark och naturmark. Det minskar utsläppen av gödande ämnen från planområdet. Planförslaget medger dock att området kan nyttjas för transportberoende verksamheter, vilket kan medföra större utsläpp av gödande ämnen från fordon (kväveföreningar). I planförslaget ingår åtgärder för dagvattenrening som fångar upp en del av det kväve som nedfaller inom planområdet, men den trafik som planområdets verksamheter genererar medför i första hand utsläpp utanför planområdet. Sammantaget bedöms planförslaget såväl bidra till som motverka måuppfyllelse.

Levande sjöar och vattendrag

Nationellt miljö kvalitetsmål

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Lokala mål

Alla kommunens sjöar och vattendrag ska uppfylla EU:s vattendirektiv för god ekologisk status till år 2021. Inga sjöar eller vattendrag får försämrats.

Måuppfyllelse

I planförslaget ingår dagvattendammar som kommer att bidra till att rena det dagvatten som släpps i Bränningeån. Planförslaget bedöms därmed bidra till måuppfyllelse.

Grundvatten av god kvalitet

Nationellt miljö kvalitetsmål

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricks- vattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Lokala mål

Lokala mål som är relevanta för planförslaget saknas.

Måuppfyllelse

Inga grundvattenförekomster som används som vattentäkt eller omfattas av miljö kvalitetsnormer berörs av planförslaget. Det finns risk för att förorenad mark finns inom planområdet, men om förorenad mark påträffas kommer denna att saneras. Planförslaget bedöms bidra till måuppfyllelse.

Myllrande våtmarker

Nationellt miljö kvalitetsmål

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Lokala mål

Lokala mål som är relevanta för planförslaget saknas.

Måuppfyllelse

Planförslaget medger att delar av det område som idag utgörs av våtmark fylls upp och bebyggs, vilket kan påverka t.ex. vasslevande fåglar negativt. I planförslaget finns även positiva inslag, som att dagvattendammar anläggs och våtmarkens centrala delar avsätts som NATUR. Våtmarken minskar i areal men öppnas upp och fördjupas, vilket bedöms troligen medföra bättre förutsättningar för många andfåglar samt för grodor och salamandrar. Sammantaget bedöms planförslaget därmed såväl bidra till som motverka måuppfyllelse.

Levande skogar

Nationellt miljö kvalitetsmål

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Lokala mål

Lokala mål som är relevanta för planförslaget saknas.

Måuppfyllelse

Planförslaget medger att delar av det område som idag utgörs av skogsmark avverkas och bebyggs samt att en skogklädd höjd sprängs ner. I planförslaget finns även positiva inslag, som att en viss del av skogsmarken avsätts som natur och att ny naturmark (som kan komma att utvecklas till skog) tillskapas. Sammantaget bedöms planförslaget trots detta inte bidra till måuppfyllelse.

Ett rikt odlingslandskap

Nationellt miljö kvalitetsmål

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Lokala mål

Åkermarker med högst produktionsförmåga ska värnas för att trygga jordbruksmarkens värden samt kommunens möjligheter till lokal livsmedelsproduktion. De värdefullaste klasserna som finns i Södertälje är klass 5 och 4 och är även utpekade i översiktsplanen.

Måluppfyllelse

Planförslaget medger att den del av planområdet som utgörs av jordbruksmark klass 4 bebyggs eller omvandlas till naturmark. Planförslaget bedöms därmed motverka målet.

God bebyggd miljö

Nationellt miljö kvalitetsmål

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Lokala mål

Gång- och cykelvägarna ska årligen genomgå utbyggnad och upprustning inom och mellan tätorterna samt till andra viktiga besökspunkter. Detta för att bidra till målet att Södertälje ska bli en fossilbränslefri kommun samt uppnå mål om ökad folkhälsa bland medborgarna.

Måluppfyllelse

Ett genomförande av planförslaget bedöms inte medföra några nämnvärt högre trafikbullernivåer i omgivningen. De högsta naturvärdena inom planområdet tas tillvara genom att dessa områden avsätts som naturmark eller ytor för dammar. Lokalgatorna inom planområdet får utrymme för separat gång- och cykelbana. Vad gäller dessa aspekter bidrar planförslaget till måluppfyllelse. Inspråktagandet av jordbruksmark för bebyggelse innebär däremot ett avsteg från målets formulering om god hushållning med mark, vatten och andra resurser och motverkar måluppfyllelse. Sammantaget bedöms planförslaget alltså både bidra till och motverka måluppfyllelse.

Ett rikt växt- och djurliv

Nationellt miljö kvalitetsmål

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Lokala mål

Södertälje kommuns tätorter ska ha en fortsatt sammanhängande gröstruktur där gröna stråk och länkar binder samman grönområden. De utpekade gröna svaga sambanden ska skyddas och förstärkas.

Måluppfyllelse

Planförslaget innebär att naturmark tas i anspråk för bebyggelse, men även att några av de mest värdefulla naturmiljöerna som pekats ut i naturvärdesinventeringen undantas från exploatering. Planförslaget innebär att nya naturmiljöer tillskapas genom de dammar som anläggs och de stråk av naturmark som avsätts på nuvarande jordbruksmark längs Bränningeån och längs E4 i söder. En osäkerhet är att underlaget beträffande fågellivet inom de vassbevuxna områden som kommer att fyllas upp för närvarande är bristfälligt. Därmed går det i nuläget inte att bedöma om ett genomförande av planförslaget hotar biologisk mångfald, ekosystem eller arter. Det svaga gröna samband som går genom planområdet förstärks genom de naturmarksområden och dammar som anges i planförslaget.

5 FORTSATT PLANERING

5.1 Samråd

Texten kompletteras efter samrådet med planprogrammet.

5.2 Detaljplaneläggning

Planprogrammet ska godkännas av stadsbyggnadsnämnden.

Därefter påbörjas upprättande av detaljplan. Planområden kan komma att delas in i flera detaljplaner. I första hand kan handelsområdet m.m. komma att utgöras av en detaljplan och logistik- och verksamhetsområdet av en detaljplan, som dock kan komma att delas upp inför granskningsskedet.

För detaljplan, som berörs av de aspekter som bedömts kunna innebära betydande miljöpåverkan, dvs som kräver tillstånd för vattenverksamhet (exploatering av Träsket samt anläggande av dagvattendammar), påverkar skyddade arter samt som tar jordbruksmark i anspråk ska miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

5.3 Behov av utredningar och ytterligare underlag

Inför utformningen av naturmarken bör ett underlag tas fram, med mål och förslag på genomförande för att området ska kunna bidra på ett positivt sätt som grönt samband och gynnsam livsmiljö för växter och djur.

Befintligt underlag avseende förekomst av skyddade arter inom området bör sammanställas och därefter utvärderas huruvida det finns behov av ytterligare inventering.

En dagvattenutredning kommer att genomföras för att säkerställa att syftet med dagvattenhanteringen uppfylls på ett bra sätt. Syftet med dagvattenhanteringen är att bibehålla vattenkvalitet och skapa våtmarker som ersätter de delar som tas i anspråk inom Träsketområdet, samt skapa lämpligt habitat för groddjur. Då området har en fluktuerande vattennivå krävs det att en övergripande utredning med modellering genomförs beträffande vattentillrinningen idag och vilka flöden man kan förvänta sig vid en utbyggnad enligt föreslagen plan. Viktigt är att se hur fullt utbyggt område hanterar

exempelvis ett 200-års regn. Hänsyn måste även tas till eventuell avrinning från intilliggande vägar. Det är även viktigt att i byggskedet veta vilka vattenmängder som behöver hanteras för att hitta lämpliga alternativ för att minimera grumling och förorening av Bränningeån.

Hänsyn måste tas till det kulverterade utlopp under vägbanken på östra sidan av området, så att det även fortsättningsvis har ett fungerande flöde som inte försämrar vattenkvaliteten. Även detta utlopp mynnar i Bränningeån

Ytterligare geotekniska undersökningar behöver tas fram i samband med kommande detaljplanering och efterföljande bygglov.

5.4 Tillstånd vid genomförande

Naturmiljö och artskydd

Kommande detaljplaner inom ramen för planprogrammet kan innefatta åtgärder som påverkar livsmiljön för arter som omfattas av artskyddsförordningen. En bedömning behöver göras av planernas påverkan på det skyddsintresse som har motiverat att en viss art har pekats ut i artskyddsförordningen. I det fall detaljplanernas genomförande påverkar fridlysta arter samt arter som är skyddade enligt art- och habitatdirektivet krävs dispens från artskyddet. Den samlade bedömningen kan redovisas i miljöbedömningen av respektive detaljplan. Om kommunen gör bedömningen att detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 11 § miljöbalken kan en mer ingående redovisning göras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Om åtgärder ska genomföras i landskapet som kan skada naturmiljön, ska man enligt 12 kap. 6 § miljöbalken samråda med länsstyrelsen. Det kan exempelvis gälla att schakta i större omfattning, bygga vägar eller lägga upp massor om det inte är anmälningspliktigt enligt 9 kapitlet miljöbalken. Detta gäller även inom områden som inte har någon form av områdesskydd. Länsstyrelsen avgör om åtgärden får utföras, och vilka eventuella villkor som ska gälla för åtgärden.

Strandskydd

I detaljplaneskedet behöver utredas ifall de åtgärder som planeras inom strandskyddat område kräver dispens från strandskyddsreglerna i 7 kap. 16 § miljöbalken. Tillskapandet av naturmark

syftar till att förbättra livsmiljön för växter och djur, och området kommer att vara tillgängligt för allmänheten, vilket är i enlighet med strandskyddets syften.

Vattenverksamhet och upphävande av markavvattningsföretag

Tillstånd för vattenverksamhet krävs för utfyllnad av Träsket. Dessutom behövs återkallande av markavvattningsföretag i samband med utfyllnaden, varvid det ska säkerställas att återkallande av markavvattningsföretaget inte ger några följder uppströms.

Det bör säkerställas att fyllnadsmassorna är rena och inte innehåller föroreningar överstigande Naturvårdsverkets riktvärden för mindre känslig markanvändning.

Bergtäkt

Utjämning av nivåerna vid Eneberg innebär borttagande av bergmassor, som ska nyttjas inom den egna fastigheten vid utfyllnad av Träsket. Åtgärden bedöms utgöra bergtäkt som kräver tillstånd alternativt anmälan.

Fornlämningar

Enligt planförslaget kommer fornlämningen Tveta 132:1 att behöva tas bort. Det innebär att tillstånd ska sökas hos Länsstyrelsen. Detta innebär sannolikt krav på arkeologiska åtgärder, som ska bekostas av den som utför arbetsföretaget.

5.5 Tidplan

Nedan redovisas en preliminär tidplan för planering av området samt utbyggnad av området:

Samråd planprogram	hösten 2017
Detaljplaneläggning	2018 - 2019
Tillstånd vattenverksamhet m.m.	2018
Iordningställande av etablerings- ytor m.m.	2019-2012
Etablering av verksamheter	2020

6 KÄLLOR

Framtid Södertälje, översiktsplan 2013-2030.
Antagen av kommunfullmäktige 28 oktober 2013.

Södertälje – en hållbar kommun för alla.
Miljöprogram för Södertälje kommun 2013-2016.
Antaget av kommunfullmäktige 17 december 2012.

Naturvärdesinventering av Träskenområdet
Södertälje kommun. Rapport från WSP, 2012-11-01.

Vattenrättsliga förutsättningar för att exploatera området Träsket i Södertälje kommun. Rapport från WSP, 2012-11-09.

Vatten- och avloppsplan. Remissversion 2016-02-08, Södertälje kommun.

Faktaunderlag till strategi för vattenarbete inom Bränningeåns delavrinningsområde. Rapport 2005, Miljökontoret Södertälje kommun.

Länsstyrelsernas GIS-tjänster.

RUFS 2010. Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Stockholms läns landsting.

RUFS 2050. Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Stockholms läns landsting. Utställningsversion 2017.

FMIS, Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystemet.

Skogens pärlor. Skogsstyrelsens digitala register över värdefulla skogsmiljöer.

Kvedesta. Bevarandeplan för Natura 2000-område. Länsstyrelsen i Stockholm, 2007-02-05.

Jordartskarta. SGU.

PM Sammanställning geotekniska förutsättningar. Sweco, 2016-11-18.

Geotekniskt underlag angående stambanan. Trafikverket.

Översiktlig geoteknisk utredning av möjliga förstärkningsåtgärder inom Träsket. J&W, 1991-04-10.

Kortfattad PM angående mark- och grundläggningsförhållanden. Ulf Johnson Geo AB, 2006-09-01.

Nationella vägdatasen, NVDB. Trafikverket.

Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods. Länsstyrelsen i Stockholms län. Fakta 2016:4.